VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2011. gada 17. maijā *

Lieta T-343/08

Arkema France, Kolomba [*Colombes*] (Francija), ko sākotnēji pārstāvēja A. Vinklers [*A. Winckler*], S. Sorinass [*S. Sorinas*] un H. Kanelopuls [*H. Kanellopoulos*], pēc tam — S. Sorinass, E. Žegu [*E. Jégou*] un M. Sabeva [*M. Sabeva*], *avocats*,

prasītājs,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv K. Lūiss [*X. Lewis*], E. Žipinī Furnjē [*É. Gippini Fournier*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, prioritāri, atcelt Komisijas 2008. gada 11. jūnija Lēmumu C(2008) 2626, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.695 — Nātrija hlorāts) tiktāl, ciktāl minētais lēmums attiecas uz *Arkema France*, un, pakārtoti, atcelt vai samazināt to naudas sodu summas, kas minētajā lēmumā noteikti *Arkema France*.

* Tiesvedības valoda — franču.

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja I. Pelikānova [*I. Pelikánová*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente) un S. Soldevila Fragoso [*S. Soldevila Fragoso*],

sekretāre K. Kristensena [*C. Kristensen*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 2. jūnija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Ar 2008. gada 11. jūnija Lēmumu C(2008) 2626, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.695 — Nātrija hlorāts) (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums") Eiropas Kopienu Komisija tāpat kā citiem uzņēmumiem noteica sodu arī prasītājam — *Arkema France* (agrāk — *Atochem SA*, pēc tam — *ELF Atochem SA* un pēc tam — *Atofina SA* un *Arkema SA*) un tās mātes sabiedrībai līdz 2006. gadam — *Elf Aquitaine SA* — par to dalību visos nolīgumos un saskaņotās darbībās, kas saistītas ar nātrija hlorāta tirgu Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), laika posmā no 1995. gada 11. maija līdz 2000. gada 9. februārim tiktāl, ciktāl runa ir par prasītāju un *Elf Aquitaine* (apstrīdētā lēmuma preambulas 12.–15. apsvērums un 1. pants).

2 Nātrija hlorāts ir spēcīgs oksidētājs, ko iegūst, veicot nātrija hlorīda šķīduma elektrolīzi kamerā bez diafragmas. Nātrija hlorātu var ražot kristāliskā veidā vai šķīdumā. To galvenokārt izmanto hlora dioksīda ražošanai, kuru izmanto celulozes un papīra rūpniecībā ķīmiskās celulozes balināšanai. Citi tā izmantošanas veidi daudz mazākā mērā ir saistīti ar dzeramā ūdens attīrīšanu, audumu balināšanu, herbicīdiem un urāna bagātināšanu (apstrīdētā lēmuma preambulas 2. apsvērums).

3 Galvenie konkurenti nātrija hlorāta tirgū EEZ 1999. gadā bija šādi uzņēmumi: *EKA Chemicals AB* (turpmāk tekstā — "*EKA*"), kura pamatkapitāls pilnībā piederēja *Akzo Nobel* grupai un kuram piederēja 49 % no minētā tirgus; *Finnish Chemicals Oy*, kura pamatkapitāls netieši un pilnībā piederēja *Erikem Luxembourg SA* (turpmāk tekstā — "*ELSA*") un kuram piederēja 30 % no minētā tirgus; prasītājs, kurā 97,55 % no pamatkapitāla no 1992. līdz 2000. gadam piederēja *Elf Aquitaine* un kuram piederēja 9 % no šī tirgus; *Aragonesas Industrias y Energia SAU* (turpmāk tekstā — "*Aragonesas*"), kura viss pamatkapitāls vai lielākā tā daļa tieši vai netieši no 1992. līdz 2000. gadam piederēja *Uralita SA*, tāpat kā *Solvay SA*/*NV* piederēja 5 % no šī tirgus, turpretim pārējiem ražotājiem visiem kopā piederēja 2 % no minētā tirgus (apstrīdētā lēmuma preambulas 13., 14., 25.–30., 42. un 46. apsvērums).

4 2003. gada 28. martā *EKA* iesniedza Komisijai pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši Komisijas 2002. gada 19. februāra paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegtu vienošanos] gadījumos (OV L 45, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "2002. gada paziņojums par sadarbību") saistībā ar aizliegtu vienošanos nātrija hlorāta tirgū (turpmāk tekstā — "aizliegtā vienošanās"). *EKA* minēto pieteikumu pamatoja ar dokumentāriem pierādījumiem un mutisku paziņojumu (apstrīdētā lēmuma preambulas 54. un 55. apsvērums).

5 2003. gada 30. septembrī Komisija pieņēma lēmumu, ar ko piešķīra *EKA* nosacītu atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši 2002. gada paziņojuma par sadarbību 15. punktam (apstrīdētā lēmuma preambulas 55. apsvērums).

6 2004. gada 10. septembrī Komisija nosūtīja *Finnish Chemicals*, prasītājam un *Aragonesas* lūgumus sniegt informāciju atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 18. panta 2. punktam (apstrīdētā lēmuma preambulas 56. apsvērums).

7 2004. gada 18. oktobrī prasītājs, atbildot uz šī sprieduma 6. punktā minēto Komisijas lūgumu sniegt informāciju, iesniedza pieteikumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību (apstrīdētā lēmuma preambulas 57. apsvērums).

8 2004. gada 29. oktobrī *Finnish Chemicals* Komisijai iesniedza pieteikumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību un mutiski sniedza tai informāciju par aizliegtu vienošanos. *Finnish Chemicals* minēto pieteikumu apstiprināja ar 2004. gada 2. novembra vēstuli un vienlaikus sniedza dokumentārus pierādījumus par savu dalību attiecīgajā pārkāpumā (apstrīdētā lēmuma preambulas 58. apsvērums).

9 Laika posmā no 2004. gada 4. novembra līdz 2008. gada 11. aprīlim Komisija atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 18. panta 2. punktam prasītājam, *Elf Aquitaine*, *Aragonesas*, *EKA* un *Finnish Chemicals* nosūtīja lūgumus sniegt informāciju. Tā arī satikās ar šiem pēdējiem diviem minētajiem (apstrīdētā lēmuma preambulas 59.–65. apsvērums).

10 Ar 2007. gada 11. jūlija vēstuli Komisija informēja prasītāju par savu nodomu noraidīt tā pieteikumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību (apstrīdētā lēmuma preambulas 563. apsvērums).

11 Ar tā paša datuma vēstuli Komisija arī informēja *Finnish Chemicals* par savu nodomu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību piešķirt tam noteiktā naudas soda samazinājumu 30–50 % apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 583. apsvērums).

12 2007. gada 27. jūlijā Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kura adresāti bija gan prasītājs, gan *EKA*, *Akzo Nobel NV*, *Finnish Chemicals*, *ELSA*, *Elf Aquitaine*, *Aragonesas* un *Uralita*. Tie uz to atbildēja noteiktajā termiņā (apstrīdētā lēmuma preambulas 66. un 67. apsvērums).

13 Prasītājs un *Elf Aquitaine* savas tiesības tikt mutiski uzklausītiem īstenoja 2007. gada 20. novembrī mutiskas uzklausīšanas laikā pie uzklausīšanas amatpersonas (apstrīdētā lēmuma preambulas 68. apsvērums).

14 2008. gada 11. jūnijā Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kas prasītājam tika paziņots aiznākamajā dienā.

15 Apstrīdētajā lēmumā Komisija būtībā norāda, ka prasītājs, *EKA*, *Finnish Chemicals* un *Aragonesas* ir īstenojuši nātrija hlorāta tirgus stabilizācijas stratēģiju, kuras galīgais mērķis bija savā starpā sadalīt šī produkta pārdošanas apjomus, koordinēt cenu noteikšanas politiku attiecībā pret pircējiem un tādējādi maksimāli palielināt savu peļņu. Aizliegtās vienošanās darbība esot bijusi balstīta uz biežu sazināšanos konkurentu starpā divpusējās vai daudzpusējās sanāksmēs un uz sarunām pa tālruni, tomēr neievērojot iepriekš noteiktu plānu. Komisija uzskata, ka šīs slepenās darbības *EKA*

un *Finnish Chemicals* īstenoja no 1994. gada 21. septembra, prasītājs — no 1995. gada 17. maija, *Aragonesas* — no 1996. gada 16. decembra un *ELSA* — no 1997. gada 13. februāra. Minētās darbības turpinājās līdz 2000. gada 9. februārim vismaz tiktāl, ciktāl runa ir par prasītāju, *EKA*, *Finnish Chemicals* un *Aragonesas* (apstrīdētā lēmuma preambulas 69.–71. apsvērums).

16 Īpaši attiecībā uz prasītāja prettiesisko rīcību Komisija norāda, ka apstrīdētajā lēmumā izklāstītie fakti norāda, ka tas tieši piedalījās attiecīgajās pret konkurenci vērstajās darbībās. Komisija arī norāda, ka visā pārkāpuma norises laikā *Elf Aquitaine* piederēja vairāk nekā 97 % no prasītāja pamatkapitāla. Šī iemesla dēļ Komisija uzskata, ka ir pamats domāt, ka prasītājam bija jāpilda savas mātes sabiedrības noteiktā politika un ka tādējādi tas nevarēja rīkoties neatkarīgi. Komisija līdz ar to secina, ka var prezumēt, ka *Elf Aquitaine* būtiski ietekmēja prasītāju, ko apstiprina tās uzskaitītie papildu apstākļi (apstrīdētā lēmuma preambulas 384. un 386. apsvērums).

17 Aprēķinot prasītājam un *Elf Aquitaine* noteiktā naudas soda apmēru, Komisija pamatojās uz Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā — "pamatnostādnes") (apstrīdētā lēmuma preambulas 498. apsvērums).

18 Vispirms Komisija norāda, ka, lai noskaidrotu prasītājam noteiktā naudas soda pamatsummu, ir jāņem vērā summa, kas atbilst 19 % no produktu, uz kuriem attiecas aizliegtā vienošanās, pārdošanas apjoma vērtības. Pirmkārt, tā kā prasītājs piedalījās pārkāpumā vismaz četrus gadus un astoņus mēnešus, Komisija uzskata, ka šī summa būtu jāreizina ar pieci, lai ņemtu vērā pārkāpuma ilgumu. Otrkārt, lai attiecīgos uzņēmumus un it īpaši prasītāju atturētu no dalības horizontālos nolīgumos par cenu noteikšanu, Komisija uzskata, ka ir nepieciešams noteikt papildu naudas soda summu,

kas atbilst 19 % no minētās pārdošanas apjoma vērtības. Tādējādi Komisija no tā secina, ka prasītājam un *Elf Aquitaine* solidāri ir jānosaka naudas sods EUR 22 700 000 apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 510. un 521.–523. apsvērums).

19 Turklāt attiecībā uz naudas soda pamatsummas pielāgojumiem Komisija kā atbildību pastiprinošu apstākli norāda to, ka apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā tā prasītājam jau bija noteikusi sodu trīs lēmumos, kuros pēdējais minētais bija saukts pie atbildības par slepenām darbībām. Komisija uzskata, ka šie lēmumi ir 1984. gada 23. novembra Lēmums 85/74/EEK par procedūru saskaņā ar [EKL 81.] pantu (IV/30.907 — Peroksiprodukti) (OV 1985, L 35, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "Peroksiprodukti"), 1986. gada 23. aprīļa Lēmums 86/398/EEK par procedūru saskaņā ar [EKL 81.] pantu (IV/31.149 - Polipropilēns) (OV L 230, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "Polipropilēns") un 1994. gada 27. jūlija Lēmums 94/599/EK par procedūru saskaņā ar [EKL 81.] pantu (IV/31.865 - PVC) (OV L 239, 14. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "PVC"). Pirmkārt, Komisija būtībā uzskata, ka prasītāja atkārtotā prettiesiskā rīcība pamato to, ka tam tiek noteikts naudas soda pamatsummas palielinājums 90 % apmērā. Otrkārt, tā nenorāda nevienu atbildību mīkstinošu apstākli, kas būtu attiecināms uz prasītāju vai *Elf Aquitaine* un kas pamatotu naudas soda samazināšanu. Komisija it īpaši uzskata, ka, ņemot vērā visus attiecīgos faktiskos apstākļus, "nekādi ārkārtas apstākļi" nevar pamatot naudas soda samazinājuma noteikšanu prasītājam ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas (apstrīdētā lēmuma preambulas 525., 526., 538. un 544. apsvērums).

20 Pēc tam Komisija būtībā norāda, ka, lai pārliecinātos, ka naudas sodi ir pietiekami preventīvi, un ņemot vērā, ka *Elf Aquitaine* ir ļoti liels apgrozījums, ko tas gūst, pārdodot preces, uz kurām pārkāpums neattiecas, un, visbeidzot, ka tā apgrozījums absolūtā izteiksmē lielā mērā pārsniedz citu attiecīgo uzņēmumu apgrozījumu, *Elf Aquitaine* ir

jānosaka naudas soda pamatsummas palielinājums 70 % apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 545., 548. un 559. apsvērums).

21 Turklāt Komisija konstatē, ka naudas sodi, kas ir jānosaka īpaši prasītājam un *Elf Aquitaine*, ir mazāki nekā 10 % no to attiecīgā kopējā apgrozījuma 2007. gadā un ka naudas sodi, ko tiem var noteikt pirms 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas, pirmkārt, prasītājam ir EUR 43 130 000 un, otrkārt, *Elf Aquitaine* ir EUR 38 590 000 (apstrīdētā lēmuma preambulas 551. un 552. apsvērums).

22 Visbeidzot Komisija uzskata, ka prasītājam nav piemērojams nekāds naudas soda samazinājums atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību, jo informācijai, ko tas sniedzis Komisijai, nebija nekādas būtiskas pievienotās vērtības minētā paziņojuma 21. punkta nozīmē. Komisija savukārt uzskata, ka *Finnish Chemicals* tai sniedza pierādījumus, kuriem bija būtiska pievienotā vērtība šī paša paziņojuma 21. punkta nozīmē. Tāpēc Komisija tam piešķir samazinājumu 50 % apmērā no naudas soda, kas citādi tam būtu noteikts (apstrīdētā lēmuma preambulas 580., 588. un 591. apsvērums).

23 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas 1. un 2. pants ir formulēti šādi:

"*1. pants*

Šādi uzņēmumi pārkāpa [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, norādītajos laikposmos piedaloties vairākās vienošanās [vairākos nolīgumos] un saskaņotās darbībās, lai piešķirtu [sadalītu] pārdošanas apjomus, noteiktu cenas, apmainītos ar slepenu komercinformāciju par cenām un pārdošanas apjomiem un uz-

raudzītu pret konkurenci vērstu vienošanos īstenošanu attiecībā uz nātrija hlorātu EEZ tirgū:

a) [*EKA*] — no 1994. gada 21. septembra līdz 2000. gada 9. februārim;

b) *Akzo Nobel* [..] — no 1994. gada 21. septembra līdz 2000. gada 9. februārim;

c) *Finnish Chemicals* [..] — no 1994. gada 21. septembra līdz 2000. gada 9. februārim;

d) [*ELSA*] — no 1997. gada 13. februāra līdz 2000. gada 9. februārim;

e) [prasītājs] — no 1995. gada 17. maija līdz 2000. gada 9. februārim;

f) *Elf Aquitaine* [..] — no 1995. gada 17. maija līdz 2000. gada 9. februārim;

g) *Aragonesas* [..] — no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim;

h) *Uralita* [..] — no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim.

2. pants

Par 1. pantā minētajiem pārkāpumiem uzliek šādu sodanaudu [naudas sodu]:

a) *EKA* [..] un *Akzo Nobel* [..], solidāri: EUR 0;

b) *Finnish Chemicals* [..]: EUR 10 150 000, no kuriem solidāri ar [*ELSA*] (likvidācijā): EUR 50 900;

c) [prasītājam] un *Elf Aquitaine* [..], solidāri: EUR 22 700 000;

d) [prasītājam]: EUR 20 430 000;

e) *Elf Aquitaine* [..]: EUR 15 890 000;

f) *Aragonesas* [..] un *Uralita* [..], solidāri: EUR 9 900 000.

[..]"

24 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas 3. pantā Komisija minētā lēmuma 1. pantā paredzētajiem uzņēmumiem liek, pirmkārt, pārtraukt attiecīgo pārkāpumu, ja vien tas jau nav izdarīts, un, otrkārt, atturēties no jebkuras minētā lēmuma 1. pantā norādītās rīcības vai darbības atkārtošanas, kā arī no tādas rīcības vai darbības, kam ir tāds pats vai līdzīgs mērķis vai sekas.

25 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas 4. pantā ir uzskaitīti apstrīdētā lēmuma adresāti, kas ir minētā lēmuma 1. pantā paredzētie uzņēmumi.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

26 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegts 2008. gada 19. augustā, prasītājs cēla šo prasību.

27 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Vispārējā tiesa (otrā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu. Vispārējā tiesa arī uzdeva dažus jautājumus Komisijai un lūdza to iesniegt atsevišķus dokumentus. Komisija lūgumu izpildīja noteiktajā termiņā, atsakoties tomēr iesniegt *EKA* mutvārdu pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda rakstisko kopiju.

28 Tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz mutvārdu jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva 2010. gada 2. jūnija tiesas sēdē.

29 Ar 2010. gada 11. jūnija rīkojumu lietā T-343/08 *Arkema France*/Komisija (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa, pirmkārt, lika Komisijai iesniegt *EKA* mutvārdu pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda rakstisko kopiju un, otrkārt, atļāva ar šo dokumentu Vispārējās tiesas kancelejā iepazīties prasītāja advokātiem. Komisija noteiktajā termiņā iesniedza šo dokumentu, ar ko prasītāja advokāti iepazinās Vispārējās tiesas kancelejā. Prasītājs savukārt noteiktajā termiņā neatbildēja uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumu par to, vai šis dokuments atbilst tam, kuram tā bija ļāvusi piekļūt administratīvajā procesā Komisijā.

30 Mutvārdu process tika pabeigts 2010. gada 27. jūlijā.

31 Prasītāja prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prioritāri, pamatojoties uz EKL 230. pantu, atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz prasītāju;

— pakārtoti, pamatojoties uz EKL 229. pantu, atcelt vai samazināt tam apstrīdētajā lēmumā noteikto naudas sodu summas;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

32 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

A — *Par prioritāri izvirzītajiem prasījumiem atcelt apstrīdēto lēmumu*

33 Lai pamatotu savu prasību atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tas uz to attiecas, prasītājs norāda četrus pamatus. Pirmais pamats attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā un faktos, kas saistītas ar prasītāja prettiesiskās rīcības piedēvēšanu *Elf Aquitaine*. Otrais pamats attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā, kas ir saistītas ar prasītājam par recidīvu noteiktā naudas soda pamatsummas palielināšanu. Trešais pamats attiecas uz to, ka Komisija ir nepamatoti uzskatījusi, ka prasītājam nevarēja piemērot naudas soda samazinājumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību. Ceturtais pamats attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā un faktos, ko Komisija esot pieļāvusi, tam nepiešķirot nekādu naudas soda samazinājumu ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas.

1. *Par pieņemamību*

34 Komisija izvirza divas iebildes par nepieņemamību, kas attiecas, pirmkārt, uz prasītāja prasījumu pirmās daļas un, otrkārt, uz tā pirmā pamata nepieņemamību.

a) Par pirmo iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz prasītāja prasījumu pirmās daļas nepieņemamību

35 Komisija norāda, ka prasītāja prasījumu pirmā daļa ir nepieņemama. Komisija uzskata, ka neviens no izvirzītajiem pamatiem, kas ir minēti šī sprieduma 33. punktā, nevar izraisīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu kopumā.

36 Kaut arī prasītājs savos rakstveida dokumentos nenorāda nevienu argumentu, lai iebilstu pret Komisijas izvirzīto pirmo iebildi par nepieņemamību, ir jāuzsver, ka, tiesas sēdē atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem, tas precizēja, ka savā prasījumu pirmajā daļā tas lūdz atcelt apstrīdētā lēmuma 2. panta c) un d) punktu, ko tas ir apstiprinājis tiesas sēdes protokolā.

37 Vispārējā tiesa konstatē, ka ar savu šī sprieduma 33. punktā minēto otro līdz ceturto pamatu prasītājs būtībā apstrīd to naudas sodu apmēru, ko Komisija tam ir noteikusi apstrīdētā lēmuma 2. panta c) un d) punktā. Tādējādi ar šiem pamatiem saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punktu tiek pamatots tā lūgums daļēji atcelt minēto pantu.

38 Līdz ar to ir jānorāda, ka prasītāja prasījumu pirmā daļa tiktāl, ciktāl tā attiecas tikai uz apstrīdētā lēmuma 2. panta c) un d) punkta atcelšanu, ir pieņemama. Tādējādi pirmā Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida kā nepamatota.

b) Par otro iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz prasītāja norādītā pirmā pamata nepieņemamību

39 Komisija norāda, ka prasītāja izvirzītais pirmais pamats, saskaņā ar kuru Komisija nepamatoti par tā izdarīto pārkāpumu pie atbildības sauca *Elf Aquitaine*, ir nepieņemams, jo šī saukšana pie atbildības tam nav nelabvēlīga. Komisija īpaši apgalvo, ka minētā saukšana pie atbildības neietekmē naudas sodu apmēru, ko tā ir noteikusi prasītājam. Atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem tiesas sēdē, Komisija norādīja, pirmkārt, ka iespējamā minētās saukšanas pie atbildības atcelšana Vispārējā tiesā prasītājam neradītu nekādu labumu, jo tādējādi prasītājs būtu vienīgais apstrīdētā lēmuma 2. panta c) punktā paredzētā naudas soda maksātājs. Otrkārt, prasītāja arguments, ka tam noteiktais naudas sods apstrīdētajā lēmumā recidīva dēļ esot ticis palielināts tāpēc, ka *Elf Aquitaine* pārņēma tā darbību polipropilēna tirgū pēc lēmuma "Polipropilēns" pieņemšanas, esot nepamatots.

40 Prasītājs savos rakstveida dokumentos nenorāda nevienu argumentu, lai iebilstu pret otro Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību. Atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem tiesas sēdē, tas norādīja, ka uzskatot, ka tā prettiesiskās rīcības piedēvēšana *Elf Aquitaine* esot ietekmējusi tā naudas soda apmēru, kas apstrīdētajā lēmumā tam noteikts recidīva dēļ, jo *Elf Aquitaine* pārņēma darbību, kuru tas veica polipropilēna tirgū pēc lēmuma "Polipropilēns" pieņemšanas.

41 Šajā gadījumā vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasība atcelt tiesību aktu, ko ir iesniegusi fiziska vai juridiska persona, ir pieņemama tikai tad, ja prasītājam ir interese, lai apstrīdētais akts tiktu atcelts. Šāda interese nozīmē, ka šāda akta atcelšanas rezultātā var rasties labums lietas dalībniekam, kurš cēlis prasību (šajā ziņā skat. Tiesas 2000. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-174/99 P Parlaments/ *Richard*, *Recueil*, I-6189. lpp., 33. punkts, un 2009. gada 10. septembra spriedumu

lietā C-97/08 P *Akzo Nobel* u.c./Komisija, Krājums, I-8237. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra; skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 28. septembra spriedumu lietā T-310/00 *MCI*/Komisija, Krājums, II-3253. lpp., 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

42 Tādējādi Vispārējai tiesai ir jāpārbauda, vai prasītāja norādītais pirmais pamats var tam radīt labumu šī sprieduma 41. punktā minētās judikatūras nozīmē.

43 Pirmkārt, attiecībā uz lūgumu atcelt vai samazināt apstrīdētā lēmuma 2. panta c) punktā paredzēto naudas sodu vispirms ir jāatgādina, ka šis naudas sods ir EUR 22 700 000 un ka tas ir noteikts solidāri prasītājam un *Elf Aquitaine*. Pēc tam, kā izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 510. un 521.–523. apsvēruma, kuru saturs īsumā ir izklāstīts šī sprieduma 18. punktā, šī naudas soda apmērs tika noteikts saskaņā ar pamatnostādņu noteikumiem un atbilst 19 % no prasītāja pārdošanas apjoma vērtības, kas pareizināta ar pieci, ņemot vērā tā dalības attiecīgajā pārkāpumā ilgumu, un tam ir pieskaitīta papildu summa 19 % apmērā no prasītāja pārdošanas apjoma vērtības preventīvos nolūkos. Tādējādi, kā to savos rakstveida dokumentos norāda Komisija, prasītājam to neapstrīdot, šis naudas sods tika noteikts atbilstoši skaitliskajiem datiem, kas attiecas uz prasītāju, naudas soda apmēra noteikšanas nolūkā Komisijai neņemot vērā skaitliskos datus, kuri attiecas uz *Elf Aquitaine*.

44 Tādējādi, pat ja Vispārējai tiesai būtu jākonstatē, ka Komisija par attiecīgā uzņēmuma prettiesisko rīcību nepamatoti pie atbildības saukusi *Elf Aquitaine*, pirmkārt, šāds konstatējums neietekmētu ne pašu naudas soda, kas prasītājam noteikts apstrīdētā lēmuma 2. panta c) punktā, ņemot vērā, ka tas bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, noteikšanas principu, ne minētā naudas soda apmēra aprēķinu. Otrkārt, kā Komisija to ir pamatoti norādījusi, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem tiesas sēdē, šāda

konstatējuma sekas, ja vien tās liktu Vispārējai tiesai atcelt naudas sodus, kas apstrīdētajā lēmumā ir noteikti *Elf Aquitaine*, būtu tādas, ka prasītājs būtu vienīgais apstrīdētā lēmuma 2. panta c) punktā paredzētā naudas soda maksātājs.

45 Otrkārt, attiecībā uz apstrīdētā lēmuma 2. panta d) punktā paredzēto naudas sodu vispirms ir jānorāda, kā izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 525. un 526. apsvēruma, kuru saturs īsumā ir izklāstīts šī sprieduma 19. punktā, ka Komisija uzskatīja, ka saskaņā ar pamatnostādņu 28. punktu prasītājam un *Elf Aquitaine* solidāri noteiktā naudas soda pamatsumma EUR 22 700 000 apmērā recidīva dēļ ir jāpalielina par 90 %. Turklāt, pamatojoties uz lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", kas bija adresēti prasītājam, Komisija tam noteica naudas sodu EUR 20 430 000 apmērā, kas ir paredzēts apstrīdētā lēmuma 2. panta d) punktā.

46 Līdz ar to, pat ja Vispārējai tiesai būtu jākonstatē, ka Komisija par attiecīgā uzņēmuma prettiesisko rīcību nepamatoti pie atbildības saukusi *Elf Aquitaine*, šāds konstatējums neietekmētu, pirmkārt, pašu principu par EUR 20 430 000 liela naudas soda piespriešanu prasītājam tā atkārtotās prettiesiskās rīcības dēļ un, otrkārt, minētā naudas soda apmēra aprēķinu. Šis apmērs atbilst 90 % no naudas soda summas EUR 22 700 000 apmērā, kas ir noteikta apstrīdētā lēmuma 2. panta c) punktā un kas aprēķināta, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 43. punktā, tikai pamatojoties uz skaitliskiem datiem, kas attiecas uz prasītāju.

47 Šajā ziņā kā neatbilstošs ir jānoraida arguments, ko prasītājs ir paudis, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem tiesas sēdē (skat. šī sprieduma 40. punktu). Tā kā, kā tas izriet no lēmuma "Polipropilēns" 1. panta, prasītājs bija šī lēmuma, uz kuru Komisija tostarp ir pamatojusies, lai apstrīdētajā lēmumā konstatētu tā atkārtoto prettiesisko rīcību, adresāts, iespējamais Vispārējās tiesas secinājums, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nepamatoti ir noteikusi sodu *Elf Aquitaine*, nekādā veidā neietekmē pašu

principu par apstrīdētā lēmuma 2. panta d) punktā paredzētā naudas soda noteikšanu prasītājam vai tā apmēra noteikšanu.

48 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jāsecina, ka pirmais prasītāja norādītais pamats nevar tam radīt labumu šī sprieduma 41. punktā minētās judikatūras nozīmē.

49 Tādējādi otrā Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jāapmierina un pirmais prasītāja norādītais pamats ir jānoraida kā nepieņemams.

2. *Par lietas būtību*

a) Par otro pamatu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā, kuras saistītas ar prasītājam noteiktā naudas soda pamatsummas palielināšanu recidīva dēļ

50 Prasītājs būtībā norāda, ka Komisija nepamatoti recidīva dēļ par 90 % palielinājusi tam noteiktā naudas soda pamatsummu. Šis pamats ir sadalīts trīs daļās.

Par pirmo daļu, kas attiecas uz tiesību uz aizstāvību un samērīguma principa pārkāpumu, jo recidīva dēļ apstrīdētajā lēmumā ir ņemts vērā lēmums "Peroksiprodukti"

— Lietas dalībnieku argumenti

51 Pirmkārt, prasītājs apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi tā tiesības uz aizstāvību, jo recidīva dēļ tā ir ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lai gan tā šo lēmumu nebija minējusi paziņojumos par iebildumiem. Kaut arī prasītājs neapstrīd, ka saskaņā ar Pirmās instances tiesas 2005. gada 25. oktobra spriedumu lietā T-38/02 *Groupe Danone*/Komisija (Krājums, II-4407. lpp.; turpmāk tekstā — "Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*", 56. un 57. punkts) Komisijai ir iespēja galīgajā lēmumā ņemt vērā atbildību pastiprinošu apstākli, ko veido recidīvs, nenorādot uz to paziņojumā par iebildumiem, tas tomēr uzskata, ka, tā kā Komisija ir izvēlējusies minētajā paziņojumā precizēt lēmumus, kuros prasītājam ir noteikts sods un uz kuriem tā bija paredzējusi atsaukties recidīva dēļ, apstrīdētajā lēmumā tā nevarēja pamatoties uz lēmumu "Peroksiprodukti". Paziņojuma par iebildumiem 361. zemsvītras piezīmē minot tikai lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", Komisija esot maldinājusi prasītāju par atbildību pastiprinošā apstākļa, ko tā visbeidzot atzinusi apstrīdētajā lēmumā, piemērojamību, tādējādi liedzot tam iespēju minētā paziņojuma nosūtīšanas stadijā darīt zināmus savus apsvērumus par vienpadsmit gadu termiņu, kas pagājis no lēmuma "Peroksiprodukti" pieņemšanas līdz pārkāpuma, par kuru apstrīdētajā lēmumā ir noteikts sods, uzsākšanai.

52 Otrkārt, Komisija esot pārkāpusi samērīguma principu, apstrīdētajā lēmumā recidīva dēļ ņemot vērā lēmumu "Peroksiprodukti". Prasītājs uzskata, ka laika posms, kas pagājis no lēmuma "Peroksiprodukti" pieņemšanas līdz pārkāpuma, par kuru apstrīdētajā lēmumā ir noteikts sods, uzsākšanai, esot acīmredzami pārmērīgi ilgs. No Komisijas lēmumu pieņemšanas prakses un Tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija (Krājums, I-1331. lpp.; turpmāk tekstā — "Tiesas

spriedums lietā *Danone*", 39. punkts) izrietot, ka laika posms, kas pārsniedz desmit gadus un kas ir pagājis no pirmā pārkāpuma konstatēšanas līdz otrā pārkāpuma izdarīšanai, neļaujot uzskatīt, ka uzņēmumam ir tendence neievērot konkurences noteikumus. Tas, ka apstrīdētajā lēmumā ir ņemts vērā lēmums "Peroksiprodukti", esot vēl jo vairāk nesamērīgi tāpēc, ka tas attiecas uz faktiskajiem apstākļiem, kuri norisinājušies pirms vairāk nekā 30 gadiem. Turklāt prasītājs norāda, ka no dienas, kad tika izbeigts pārkāpums, par kuru sods tika noteikts lēmumā "PVC", līdz šī lēmuma pieņemšanai ir pagājuši septiņi gadi.

53 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

54 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru tā tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas tāpēc, ka Komisija paziņojumā par iebildumiem nav minējusi lēmumu "Peroksiprodukti", vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja Komisija savā paziņojumā par iebildumiem skaidri norāda, ka tā pārbaudīs, vai attiecīgajiem uzņēmumiem ir uzliekami naudas sodi, un ja tā arī norāda galvenos faktiskos un tiesību apstākļus, ar kuriem ir pamatota naudas sodu uzlikšana, tādus kā pieņemtā pārkāpuma smagumu un ilgumu un to, ka tas ir pieļauts apzināti vai netīši, Komisija izpilda savu pienākumu ievērot uzņēmumu tiesības tikt uzklausītiem. Šādā veidā Komisija tiem dara zināmus faktus, kas vajadzīgi, lai uzņēmumi sevi aizstāvētu ne tikai pret pārkāpuma konstatēšanu, bet arī pret naudas soda uzlikšanu (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 21. punkts, un iepriekš 51. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*, 50. punkts).

55 Pēc tam attiecībā uz naudas sodu apmēra noteikšanu attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvēšanos Komisijā ir nodrošinātas ar iespēju sniegt apsvērumus par pārkāpuma ilgumu, smagumu un to, ka ir paredzams, ka pārkāpums ir vērsts pret konkurenci. Turklāt uzņēmumi saņem papildu nodrošinājumu attiecībā uz naudas soda apmēra noteikšanu, jo Vispārējai tiesai ir neierobežota kompetence un tā tostarp var atcelt vai samazināt naudas sodu, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 31. pantu (šajā ziņā skat. iepriekš 51. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Danone*, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Visbeidzot konkrētāk attiecībā uz atbildību pastiprinošu apstākli, ko veido recidīvs, ir jāuzsver, ka saskaņā ar judikatūru, pirmkārt, tas vien, ka Komisija savā iepriekšējā lēmumu pieņemšanas praksē, nosakot naudas soda apmēru, uzskatīja, ka daži fakti nav bijuši atbildību pastiprinoši apstākļi, nenozīmē, ka tai ir pienākums saglabāt tādu pašu novērtējumu vēlāk pieņemtā lēmumā. Otrkārt, tas, ka citā lietā uzņēmumam bijusi sniegta iespēja paust savu viedokli par nodomu konstatēt tā izdarītu recidīvu, nekādā ziņā nenozīmē, ka Komisijai ir pienākums tādā pašā veidā rīkoties visos gadījumos, ne arī ka, šādai iespējai nepastāvot, prasītājs nevar pilnībā īstenot savas tiesības tikt uzklausītam (skat. iepriekš 51. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Danone*, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Šajā gadījumā ir jākonstatē, kā Komisija to norāda savos rakstveida dokumentos, ka tā paziņojumā par iebildumiem ir norādījusi, ka tā paredzēja noteikt naudas sodus attiecīgajiem uzņēmumiem (skat. minētā paziņojuma 345. punktu) un ka tā ņēma vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, atsaucoties uz pamatnostādnēm (skat. minētā paziņojuma 346. punktu). Turklāt Komisija norādīja, ka tā ņēma vērā iespējamos atbildību mīkstinošos apstākļus, kas ir paredzēti pamatnostādņu 29. punktā, kā arī iespējamos atbildību pastiprinošos apstākļus, kas ir paredzēti pamatnostādņu 28. punktā, kurās ir skaidra norāde uz recidīvu (skat. minētā paziņojuma 350. punktu). Visbeidzot Komisija ir norādījusi, ka attiecībā uz dažiem no attiecīgajiem uzņēmumiem "jau bija

pieņemti lēmumi par līdzīgu pārkāpumu" (skat. minētā paziņojuma 351. punktu), ko tā precizē attiecībā uz prasītāju, minot lēmumu "Polipropilēns", kā arī lēmumu "PVC" (skat. minētā paziņojuma 361. zemsvītras piezīmi).

58 Tādējādi, pamatojoties uz apstākļiem, ko Komisija ir izklāstījusi paziņojumā par iebildumiem un kas ir atkārtoti norādīti šī sprieduma 57. punktā, Komisija, nepārkāpjot prasītāja tiesības uz aizstāvību, saskaņā ar šī sprieduma 54.–56. punktā izklāstīto judikatūru apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi atbildību pastiprinošu apstākli, ko veido recidīvs.

59 Šajā ziņā kā nepamatots ir jānoraida prasītāja arguments, saskaņā ar kuru tā tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas, jo Komisija, pirmkārt, to bija maldinājusi attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā norādītā atbildību pastiprinošā apstākļa, ko veido recidīvs, piemērojamību un, otrkārt, stadijā, kad bija jāsniedz atbilde uz paziņojumu par iebildumiem, tam bija liegusi iespēju izteikt savus argumentus par vienpadsmit gadu termiņu, kas pagājis no lēmuma "Peroksiprodukti" pieņemšanas līdz brīdim, kad prasītājs sāka piedalīties pārkāpumā, par kuru apstrīdētajā lēmumā ir noteikts sods.

60 Pirmkārt, tā kā paziņojumā par iebildumiem Komisija ir skaidri minējusi savu nodomu īpaši attiecībā uz prasītāju ņemt vērā atbildību pastiprinošu apstākli, ko veido recidīvs, un tajā nekādā ziņā nav norādījusi, ka šajā ziņā tā pamatosies tikai uz lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", uz kuriem tā ir atsaukusies minētā paziņojuma 361. zemsvītras piezīmē, prasītājs nevarēja izslēgt, ka Komisija šo atbildību pastiprinošo apstākli noteiks, pamatojoties uz jebkuru agrāku lēmumu, kas var norādīt uz tā izdarītu recidīvu, piemēram, lēmumu "Peroksiprodukti".

61 Otrkārt, katrā ziņā, tā kā Komisijai saskaņā ar šī sprieduma 56. punktā izklāstīto judikatūru nebija pienākuma paziņojumā par iebildumiem norādīt lēmumus, kuros iepriekš prasītājam ir noteikts sods par to, ka tas bijis aizliegtu vienošanos dalībnieks,

un uz kuriem tā bija paredzējusi atsaukties, lai apstrīdētajā lēmumā konstatētu recidīvu, tas vien, ka paziņojumā par iebildumiem nav minēts lēmums "Peroksiprodukti", nevar tam būt liedzis īstenot savas tiesības tikt uzklausītam, ne arī to maldinājis par atbildību pastiprinošā apstākļa, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā, piemērojamību.

62 Tādējādi ir jāsecina, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, tā tiesības uz aizstāvību nav pārkāptas.

63 Otrkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo recidīva dēļ tā ir ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru samērīguma princips paredz, ka iestāžu akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu vēlamo mērķi. Naudas sodu aprēķināšanas kontekstā pārkāpumu smagums ir jānosaka, ievērojot vairākus faktorus, un nevienam no šiem faktoriem nevajag piešķirt nesamērīgu nozīmīgumu salīdzinājumā ar citiem novērtējuma faktoriem. Samērīguma princips šajā kontekstā paredz, ka Komisijai naudas sods ir jānosaka proporcionāli faktoriem, kas ņemami vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, un ka tai šajā ziņā šie faktori ir jāpiemēro saskaņotā un objektīvi pamatotā veidā (skat. Pirmās instances tiesas 2006. gada 27. septembra spriedumu lietā T-43/02 *Jungbunzlauer*/Komisija, Krājums, II-3435, 226.–228. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2010. gada 28. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās T-456/05 un T-457/05 *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, Krājums, II-1443. lpp., 264. punkts).

64 Turklāt Komisijai ir rīcības brīvība attiecībā uz naudas sodu apmēra noteikšanā vērā ņemamo faktoru izvēli, piemēram, lietas īpašajiem apstākļiem, tās kontekstu un naudas sodu preventīvo iedarbību, turklāt nav jāatsaucas uz saistošu vai izsmeļošu

obligāti vērā ņemamo kritēriju sarakstu (skat. šī sprieduma 52. punktā minēto Tiesas spriedumu lietā *Danone*, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Turklāt ir jāuzsver, ka recidīva īpašo pazīmju konstatēšana un novērtēšana ir daļa no Komisijas rīcības brīvības, un Komisijai nevar būt saistošs iespējamais noilguma termiņš šāda konstatējuma izdarīšanai (šī sprieduma 52. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Danone*, 38. punkts, un Pirmās instances tiesas 2009. gada 30. septembra spriedums lietā T-161/05 *Hoechst*/Komisija, Krājums, II-3555. lpp., 141. punkts).

66 Recidīvs ir būtisks faktors, kas Komisijai ir jānovērtē, jo tā ņemšana vērā pamudinātu uzņēmumus, kuriem acīmredzami ir tendence neievērot konkurences noteikumus, mainīt savu uzvedību. Līdz ar to Komisija katrā atsevišķā gadījumā var ņemt vērā pazīmes, kuras liecina par šādu tendenci, to skaitā, piemēram, laiku, kas ir pagājis starp attiecīgajiem pārkāpumiem (šī sprieduma 52. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Danone*, 39. punkts, un šī sprieduma 65. punktā minētais spriedums lietā *Hoechst*/Komisija, 141. punkts).

67 Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka tas, ka uzņēmums atkārtoti ir izdarījis konkurences noteikumu pārkāpumus, ko nošķir salīdzinoši īss laika posms, proti, mazāk nekā desmit gadi, liecina par tā tendenci neizdarīt attiecīgus secinājumus no tā, ka ir konstatēts tā izdarīts minēto noteikumu pārkāpums (šī sprieduma 52. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Danone*, 40. punkts).

68 Līdz ar to no šī sprieduma 63.–67. punktā minētās judikatūras izriet, ka, lai gan neviens noilguma termiņš neliedz Komisijai konstatēt recidīva esamību, saskaņā ar samērīguma principu Komisija tomēr nevar bez laika ierobežojuma ņemt vērā vienu vai vairākus agrākus lēmumus, kuros uzņēmumam ir noteikts sods.

69 Šajā gadījumā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka prasītājs ne administratīvajā procesā, ne Vispārējā tiesā nav apstrīdējis Komisijas secinājumu, ko tā ir izdarījusi apstrīdētā lēmuma 1. panta e) punktā, ka tas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks no 1995. gada 17. maija līdz 2000. gada 9. februārim.

70 Otrkārt, prasītājs neapstrīd ne to lēmumu datumus, kuros Komisija tam agrāk ir noteikusi sodu par to, ka tas bijis aizliegtu vienošanos dalībnieks, ne laika posmus, kuros tas bijis aizliegtu vienošanos, par kurām Komisija agrāk ir noteikusi sodu, dalībnieks. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka lēmumā "Peroksiprodukti" Komisija konstatēja, ka pārkāpums ilga no 1961. gada līdz 1980. gada 13. decembrim (šī lēmuma 1. pants). Pēc tam lēmumā "Polipropilēns" Komisija uzskatīja, ka pārkāpums ilga no 1977. gada novembra līdz 1982. gada beigām vai 1983. gada sākumam (šī lēmuma 1. panta pirmais ievilkums). Visbeidzot lēmumā "PVC" Komisija konstatēja, ka pārkāpums tika izdarīts no 1980. gada augusta līdz 1984. gada maijam (šī lēmuma preambulas 8. un 54. apsvērums).

71 Tādējādi no šī sprieduma 69. un 70. punktā izklāstītajiem secinājumiem izriet, ka prasītājs ir pārkāpis konkurences noteikumus, jo nepārtraukti ir piedalījies aizliegtās vienošanās no 1961. gada līdz 1984. gada maijam, par kurām tam sods vispirms tika noteikts 1984. gadā, pēc tam — 1986. gadā un, visbeidzot, 1994. gadā, un ka, neraugoties uz šiem vairākiem lēmumiem, tas savu prettiesisko rīcību atkārtoja, no 1995. gada 17. maija līdz 2000. gada 9. februārim kļūstot par jaunas aizliegtas vienošanās dalībnieku, par ko tika noteikts sods apstrīdētajā lēmumā.

72 Tādējādi Komisija pamatoti ņēma vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", lai konstatētu prasītāja pieļauto recidīvu, jo šie lēmumi, kas tika pieņemti ar nelielu laika intervālu un no kuriem pēdējais tika pieņemts gadu pirms prasītājs no jauna piedalījās pārkāpumā, par ko tika noteikts sods apstrīdētajā lēmumā, liecina par tā tendenci neievērot konkurences noteikumus. Līdz ar to Komisija nav pārkāpusi samērīguma principu tāpēc, ka šos lēmumus ir ņēmusi vērā, novērtējot prasītāja atkārtoto prettiesisko rīcību.

73 Prasītāja argumenti, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, no šī sprieduma 52. punktā minētā Tiesas sprieduma lietā *Danone* (40. punkts) izriet, ka Komisija recidīva dēļ nevarēja ņemt vērā lēmumu "Peroksiprodukti", jo no šī lēmuma pieņemšanas līdz pārkāpumam, par ko ir noteikts sods apstrīdētajā lēmumā, ir pagājis pārmērīgi ilgs laiks, proti, vienpadsmit gadi, otrkārt, lēmums "Peroksiprodukti" attiecas uz faktiskajiem apstākļiem, kas norisinājušies pirms vairāk nekā 30 gadiem, un, treškārt, ir pagājuši septiņi gadi no dienas, kad tika izbeigts pārkāpums, par kuru tika noteikts sods lēmumā "PVC", līdz šī pēdējā minētā lēmuma pieņemšanai, ir jānoraida kā neatbilstoši. Ar šiem argumentiem katrā ziņā netiek apšaubīts šī sprieduma 72. punktā izklāstītais secinājums.

74 Tādējādi prasītāja iebildums, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo recidīva dēļ tā ir ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", un līdz ar to tā pirmā daļa kopumā ir jānoraida kā nepamatoti.

Par otro daļu, kas attiecas uz *non bis in idem* un samērīguma principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka Komisija recidīva dēļ četros citos lēmumos, kuros prasītājam tika noteikts sods, jau bija ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC"

— Lietas dalībnieku argumenti

75 Pirmkārt, prasītājs apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi *non bis in idem* principu, saskaņā ar kuru atbilstoši judikatūrai persona, kas jau ir tiesāta, par to pašu nodarījumu vairs nevar tikt iesūdzēta tiesā vai sodīta. Šajā gadījumā Komisijai bija jākonstatē, ka četros lēmumos, kurus tā bija pieņēmusi laika posmā no 2003. līdz 2006. gadam un

kuros tā prasītājam bija noteikusi sodu (turpmāk tekstā — "četri lēmumi, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam"), tā jau bija ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC". Šie lēmumi esot 2003. gada 10. decembra Lēmums C(2003) 4570, galīgā redakcija, un Labojums C(2004) 4 par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/E-2/37.857 - Organiskie peroksīdi) (OV 2005, L 110, 44. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "Organiskie peroksīdi""), 2005. gada 19. janvāra Lēmums C(2004) 4876 par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/E-1/37.773 - Monohloretiķskābe) (OV 2006, L 353, 12. lpp.), 2006. gada 3. maija Lēmums C(2006) 1766 par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/F/C.38.620 — Ūdeņraža pārskābe un perborāts) (OV L 353, 54. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "Ūdeņraža pārskābe") un 2006. gada 31. maija Lēmums C(2006) 2098, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/F/38.645 — Metakrilāti) (OV 2006, L 322, 20. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums "Metakrilāti"). Prasītājs būtībā uzskata, ka lēmums, kurā Komisija recidīva dēļ ir ņēmusi vērā iepriekšējo pārkāpumu, tai liedz ņemt vērā šo pašu pārkāpumu, lai jaunā lēmumā izvirzītu atbildību pastiprinošu apstākli, ko veido recidīvs.

76 Otrkārt, prasītājs norāda, ka, piemērojot naudas soda pamatsummas palielinājumu recidīva dēļ, piecās dažādās lietās pamatojoties uz tiem pašiem faktiskajiem apstākļiem, Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu. Minētais palielinājums esot nelietderīgs un nesamērīgs, ņemot vērā preventīvo mērķi.

77 No vienas puses, naudas soda pamatsummas palielinājums apstrīdētajā lēmumā recidīva dēļ varētu būt spēkā tikai tad, ja apstrīdētajā lēmumā norādītie faktiskie apstākļi būtu iestājušies pēc tiem faktiskajiem apstākļiem, saistībā ar kuriem tika izdoti četri lēmumi, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, nevis vienlaikus ar tiem. Tā kā pārkāpumi, par kuriem ir noteikts sods četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, tika izdarīti vienlaikus ar tiem, kuri konstatēti apstrīdētajā lēmumā, bet minētie lēmumi nebija pieņemti brīdī, kad iestājās faktiskie apstākļi, saistībā ar

kuriem ir noteikts sods apstrīdētajā lēmumā, prasītājam nebija iespējas mainīt savu rīcību nātrija hlorāta tirgū.

78 No otras puses, prasītājs uzskata, ka palielinājums recidīva dēļ, kas atbilst 50 % no naudas soda pamatsummas, tāpat kā tas, kurš noteikts četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, pietiekamā mērā atbilstot apstrīdētajā lēmumā izvirzītajam preventīvajam mērķim.

79 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

80 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi *non bis in idem* principu, jo lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC" tā ņēma vērā, pirmkārt, četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, un otrkārt, apstrīdētajā lēmumā, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgu judikatūru *non bis in idem* princips, kas ir Kopienu tiesību pamatprincips un turklāt ir nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 1. lpp.), 50. pantā, aizliedz konkurences jomā uzņēmumu atkārtoti sodīt vai iesūdzēt tiesā par rīcību, kas vērsta pret konkurenci, par kuru ar iepriekšēju lēmumu, kas vairs nav pārsūdzams, tas jau ir sodīts vai attiecībā uz kuru minētajā lēmumā ir atzīts, ka tas nav vainojams (Tiesas 1966. gada 5. maija spriedums apvienotajās lietās 18/65 un 35/65 *Gutmann*/Komisija, *Recueil*, 149. un 172. lpp., un 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 59. punkts; iepriekš 51. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*, 184. punkts).

81 Principa *non bis in idem* piemērošana ir pakļauta trīs nosacījumiem: fakti ir identiski, likumpārkāpējs ir viens un tas pats un aizsargātās tiesiskās intereses ir vienas un tās pašas (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./ Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 338. punkts, un šī sprieduma 51. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*, 185. punkts).

82 Šajā gadījumā, pirmkārt, ir jānorāda — tas, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir ņēmusi vērā iepriekš izdarītos pārkāpumus, nav paredzēts, lai atkārtoti noteiktu sodu par minētajiem pārkāpumiem, bet tikai, lai apstrīdētajā lēmumā noteiktu sodu prasītājam par tā dalību aizliegtā vienošanās, ņemot vērā prasītāja atkārtotu prettiesisku rīcību. Tādējādi tas, ka Komisija jau ir ņēmusi vērā šos pašus pārkāpumus četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, nerada *non bis in idem* principa pārkāpumu.

83 Otrkārt, katrā ziņā ir jānorāda, ka šī sprieduma 81. punktā izklāstītie kumulatīvie *non bis in idem* principa piemērojamības nosacījumi nav izpildīti, jo nav izpildīts nosacījums par faktu identiskumu. Apstrīdētajā lēmumā Komisija prasītājam ir noteikusi sodu tādēļ, ka tas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, par ko tā iepriekš nav ne uzsākusi tiesvedības, ne noteikusi sankcijas, ko turklāt neapgalvo prasītājs.

84 Tādējādi Komisija nav pārkāpusi *non bis in idem* principu, jo ir ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", lai apstrīdētajā lēmumā konstatētu prasītāja rīcības recidīva faktu, kaut arī tā šos trīs pirmos lēmumus jau bija ņēmusi vērā četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam.

85 Līdz ar to šis prasītāja iebildums ir jānoraida kā nepamatots.

86 Otrkārt, tā kā prasītājs apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo apstrīdētajā lēmumā recidīva dēļ ir piemērojusi naudas soda pamatsummas palielinājumu, pirmkārt, šajā ziņā kā nepamatots ir jānoraida tā arguments, ka, četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, recidīva dēļ ņemot vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", preventīvais mērķis jau ir sasniegts.

87 No vienas puses, tā kā, pārbaudot pārkāpuma, par ko Komisija ir paredzējusi noteikt sodu, smagumu, tai ir jāņem vērā uzņēmuma kā recidīvista statuss (šī sprieduma 52. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Danone*, 26. punkts), tas, ka Komisija četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, jau ir ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", neliedza tai apstrīdētajā lēmumā pamatoti ņemt vērā šos trīs pēdējos lēmumus, lai atturētu prasītāju no tā prettiesiskās rīcības atkārtošanas nākotnē.

88 No otras puses, ir jānorāda, ka preventīvajam mērķim būtu pretrunā tas, ka Komisija ņemtu vērā, ka iepriekšējā lēmumā tā recidīva dēļ ir ņēmusi vērā pirmo pārkāpumu, lai vēlākā lēmumā izslēgtu naudas soda pamatsummas palielinājumu, pamatojoties uz minēto pārkāpumu. Šāds risinājums izraisītu situāciju, kas radītu iecerētajam pretēju rezultātu no naudas sodam paredzētās preventīvās iedarbības viedokļa un kurā uzņēmumam, kas ir vairākkārtējs recidīvists, tam noteiktā naudas soda apmērs netiktu pakāpeniski palielināts atbilstoši tā izdarīto pārkāpumu skaitam, bet kurā tam tieši pretēji nelielais naudas soda apmērs, ko tam var noteikt, pakāpeniski samazinātos atbilstoši lēmumu, ar kuriem tam ir noteikts sods, skaita pieaugumam.

89 Otrkārt, kā neatbilstošs ir jānoraida prasītāja arguments, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, recidīva dēļ tam nosakot jaunu palielinājumu, kaut arī četri

lēmumi, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, attiecas uz faktiskajiem apstākļiem, kas pastāvējuši vienlaikus ar tiem, uz kuriem attiecas apstrīdētais lēmums, un tādējādi tam nebija nekādas iespējas mainīt savu rīcību nātrija hlorāta tirgū. Šajā gadījumā nozīmes nav tam, ka četri lēmumi, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, attiecas uz faktiskajiem apstākļiem, kuri pastāvējuši vienlaikus ar tiem, kas ir paredzēti apstrīdētajā lēmumā, jo Komisija ir pamatojusies tikai uz lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC", attiecībā uz kuriem prasītājs neapstrīd, ka tie ir pieņemti, pirms tika uzsākts pārkāpums, par kuru ir noteikts sods apstrīdētajā lēmumā, lai šajā pēdējā minētajā pierādītu prasītāja rīcības recidīva faktu.

90 Ņemot vērā visus iepriekš paustos apsvērumus, prasītāja iebildums, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi šī sprieduma 63. punktā noteikto samērīguma principu, un tādējādi šī pamata otrā daļa kopumā ir jānoraida kā nepamatoti.

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un labas pārvaldības principa pārkāpumu, ņemot vērā prasītājam noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājumu 90 % apmērā recidīva dēļ

— Lietas dalībnieku argumenti

91 Pakārtoti, prasītājs norāda, ka, pat ja Komisija apstrīdētajā lēmumā pamatoti palielināja naudas soda pamatsummu recidīva dēļ, jāsecina tomēr, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un labas pārvaldības principu, minētā palielinājuma likmi nosakot 90 % apmērā.

92 Vispirms prasītājs apgalvo, ka nekas šajā gadījumā neattaisno naudas soda pamatsummas palielinājumu 90 % apmērā recidīva dēļ, lai gan šis palielinājums bija 50 % četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam. Līdz ar to Vispārējai tiesai šajā gadījumā minētais palielinājums būtu jāsamazina līdz 50 %.

93 Turklāt prasītājs uzskata, ka naudas soda pamatsummas palielinājums 90 % apmērā recidīva dēļ ir nesamērīgs, jo apstrīdētajā lēmumā arī *Elf Aquitaine* preventīvos nolūkos tika noteikts naudas soda pamatsummas palielinājums 70 % apmērā.

94 Visbeidzot prasītājs norāda, ka, lai gan tas ņem vērā rīcības brīvību, kas Komisijai ir naudas sodu noteikšanas jomā, kā arī pamatnostādņu bardzību, pārkāpumi, par kuriem sods ir noteikts lēmumā "Organiskie peroksīdi" un lēmumā "Metakrilāti", ir izdarīti vienlaikus ar to, par ko sods tika noteikts apstrīdētajā lēmumā. Turklāt pamatnostādņu, kurās ir paredzēta lielāka naudas soda noteikšana recidīva gadījumā, piemērošana izrietot tikai no neparasti gariem termiņiem, kādos Komisija ir izskatījusi šo lietu. Prasītājam nevajadzētu rasties nelabvēlīgām sekām no rūpības neievērošanas, kurā Komisija ir vainojama šīs lietas izskatīšanā.

95 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

96 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo naudas soda pamatsummas palielinājums 90 % apmērā

recidīva dēļ šajā gadījumā esot nesamērīgs, vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punktu Komisija var ar lēmumu noteikt naudas sodus uzņēmumiem, kas ir izdarījuši EKL 81. panta pārkāpumu, un šajā sakarā ņemt vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

97 Turklāt pamatnostādņu 28. punkta pirmajā ievilkumā ir paredzēts:

"Naudas soda pamatsummu var palielināt, ja Komisija konstatē vainu [atbildību] pastiprinošus apstākļus, proti:

— ja uzņēmums turpina vai atkārto to pašu vai līdzīgu pārkāpumu pēc tam, kad Komisija vai valsts konkurences iestāde ir konstatējusi, ka šis uzņēmums ir pārkāpis [EKL] 81. vai 82. panta noteikumus. Tad pamatsummu palielina līdz pat 100 % par katru šādu pārkāpumu [..]."

98 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkts ir atbilstošs juridiskais pamats, lai, aprēķinot naudas sodu, ņemtu vērā recidīvu (pēc analoģijas skat. šī sprieduma 52. punktā minēto Tiesas spriedumu lietā *Danone*, 27.–29. punkts).

99 Turklāt pamatnostādnes, ko Komisija pieņem, lai aprēķinātu naudas sodu apmēru, nodrošina uzņēmumu tiesisko drošību, ņemot vērā, ka tajās ir noteikta metodoloģija, kas Komisijai ir jāizmanto, lai noteiktu naudas sodu apmēru (šajā ziņā skat. šī sprieduma 52. punktā minēto Tiesas spriedumu lietā *Danone*, 23. punkts). Administrācija atsevišķā gadījumā nevar no tām atkāpties, nenorādot iemeslus, kuri būtu

saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu (Tiesas 2006. gada 18. maija spriedums lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts).

100 Turklāt no judikatūras izriet, ka Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridiskais pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā (Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedums lietā T-203/01 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, II-4071. lpp., 292. punkts). Komisijai naudas sodu noteikšanas jomā ir plaša rīcības brīvība, un tai nav saistoši tās agrāk pieņemtie vērtējumi (skat. Tiesas 2009. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-125/07 P, C-133/07 P un C-135/07 P *Erste Group Bank* u.c./Komisija, Krājums, I-8681. lpp., 123. punkts un tajā minētā judikatūra). Šīs plašās brīvības mērķis ir ļaut tai virzīt uzņēmumu rīcību tā, lai tie ievērotu konkurences noteikumus (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās T-236/01, T-239/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1181. lpp., 216. punkts). Šajā ziņā tai nav pienākuma piemērot precīzas matemātiskas formulas (iepriekš minētais spriedums lietā *Michelin*/Komisija, 292. punkts).

101 Visbeidzot tas, ka Komisija attiecībā uz atsevišķu veidu pārkāpumiem iepriekš esot noteikusi naudas sodu attiecīgā apmērā, nevar tai liegt palielināt šos naudas sodus, nepārkāpjot Regulā Nr. 1/2003 noteikto robežu, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu konkurences politikas īstenošanu. Konkurences noteikumu efektīva piemērošana tieši pretēji prasa, lai Komisija jebkurā laikā naudas sodu apmēru varētu pielāgot šīs politikas prasībām (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 169. punkts, un šī sprieduma 51. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*, 395. punkts).

102 Šajā gadījumā, pirmkārt, vispirms ir jākonstatē, ka, apstrīdētajā lēmumā naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi recidīva dēļ nosakot 90 % apmērā, Komisija ir rīkojusies atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punktam un atbilstoši

pamatnostādņu 28. punkta pirmajam ievilkumam, ko prasītājs neapstrīd. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, un saskaņā ar šī sprieduma 100. un 101. punktā minēto judikatūru tas, ka iepriekšējos lēmumos Komisija tam ir noteikusi naudas soda pamatsummas palielinājumu 50 % apmērā, apstrīdētajā lēmumā neierobežoja tās rīcības brīvību noteikt naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi.

103 Otrkārt, ir jānorāda, ka prasītājs neizvirza nevienu argumentu, kas varētu pierādīt, ka, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, kas pierāda tā būtisko tendenci neievērot konkurences noteikumus, Komisija šajā gadījumā būtu pārsniegusi savu rīcības brīvību, par 90 % palielinot naudas soda pamatsummu.

104 Tādējādi prasītājs nav pierādījis, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, kas ir noteikts šī sprieduma 63. punktā, recidīva dēļ par 90 % palielinot tam noteiktā naudas soda pamatsummu.

105 Turklāt, tā kā prasītājs apgalvo, ka naudas soda pamatsummas palielinājums 90 % apmērā recidīva dēļ esot nesamērīgs, jo *Elf Aquitaine* preventīvos nolūkos esot noteikts naudas soda pamatsummas palielinājums 70 % apmērā, šis arguments ir jānoraida kā neatbilstošs.

106 Vispirms ir jānorāda, ka, tā kā ir skaidrs, ka naudas soda pamatsummas palielinājums 70 % apmērā nav noteikts prasītājam, bet tikai *Elf Aquitaine*, ar ko tas apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā vairs neveidoja vienotu uzņēmumu EKL 81. panta nozīmē, šo palielinājumu nevar ņemt vērā, lai novērtētu, vai naudas sods, kas recidīva dēļ noteikts tikai prasītājam, ir nesamērīgs. Turklāt šie abi palielinājumi katrā ziņā atbilst

diviem dažādiem preventīviem mērķiem. Kaut arī prasītājam apstrīdētā lēmuma 2. panta d) punktā noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājums 90 % apmērā ir pamatojams ar papildu vajadzību nodrošināt preventīvu iedarbību attiecībā uz prasītāju, ņemot vērā tā tendenci neievērot konkurences noteikumus, minētā lēmuma 2. panta e) punktā *Elf Aquitaine* noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājums 70 % apmērā atbilst vajadzībai nodrošināt preventīvu iedarbību *Elf Aquitaine* noteiktajam naudas sodam, ņemot vērā, ka tā kopējā apgrozījuma dēļ, kas ir acīmredzami lielāks nekā citu aizliegtās vienošanās dalībnieku apgrozījums, tas varēja vieglāk mobilizēt līdzekļus, kuri vajadzīgi, lai samaksātu naudas sodu.

107 Tādējādi prasītāja iebildums, kas attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu, ir jānoraida daļēji kā nepamatots un daļēji kā neatbilstošs.

108 Otrkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo Komisija nevarēja apstrīdētajā lēmumā tam noteikt citu naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi kā tikai 50 % likmi, kuru Komisija tam bija noteikusi četros lēmumos, kas pieņemti no 2003. līdz 2006. gadam, ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru minētais princips prasa, ka līdzīgas situācijas nevar applūkot atšķirīgi un dažādas situācijas nevar aplūkot vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma (skat. Tiesas 2007. gada 3. maija spriedumu lietā C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Krājums, I-3633. lpp., 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

109 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka tas vien, ka Komisija savā iepriekšējā lēmumu pieņemšanas praksē ir noteikusi konkrētu naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi, saskaņā ar šī sprieduma 100. un 101. punktā minēto judikatūru nenozīmē, ka, ņemot

vērā lietas apstākļus, tai nebija iespējas apstrīdētajā lēmumā šo likmi palielināt, ievērojot robežas, ko tā pati ir noteikusi pamatnostādnēs, lai mudinātu prasītāju mainīt savu pret konkurenci vērsto rīcību.

110 Tādējādi kā nepamatots ir jānoraida prasītāja iebildums, kas attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, kas izriet no tam recidīva dēļ noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājuma 90 % apmērā piemērošanas.

111 Treškārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, jo recidīva dēļ ir noteikusi naudas soda pamatsummas palielinājumu 90 % apmērā, ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru gadījumos, kad iestādēm ir rīcības brīvība, lai tās varētu veikt savus pienākumus, Kopienu tiesību sistēmas garantēto tiesību ievērošanai administratīvajā procesā ir vēl jo lielāka loma. Šīs garantijas ietver it īpaši kompetentās iestādes pienākumu uzmanīgi un objektīvi izvērtēt visus izskatāmās lietas būtiskos apstākļus (šajā ziņā skat. Tiesas 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-269/90 *Technische Universität München*, *Recueil*, I-5469. lpp., 14. punkts; Pirmās instances tiesas 1992. gada 24. janvāra spriedumu lietā T-44/90 *La Cinq*/Komisija, *Recueil*, II-1. lpp., 86. punkts, un 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, *Recueil*, II-1881. lpp., 99. punkts).

112 Šajā gadījumā ir jāuzsver, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 525.–527. apsvēruma, ka Komisija, kam saskaņā ar šī sprieduma 100. punktā minēto judikatūru nav pienākuma, nosakot naudas sodus, piemērot precīzas matemātiskas formulas, pamatoti uzskatīja, ka bija jānosaka lielāka naudas soda pamatsummas palielinājuma likme, jo "pirmie naudas sodi[, kas tika noteikti prasītājam,] to nemudināja mainīt

rīcību" (apstrīdētā lēmuma preambulas 525. apsvērums). Turklāt prasītājs nenorāda ne argumentus, ne pierādījumus, kas pamatotu tā apgalvojumu, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi pārbaudījusi lietas apstākļus, kas ļauj pamatot to, ka Komisija tam ir noteikusi naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi 90 % apmērā, ņemot vērā tā būtisko tendenci neievērot konkurences noteikumus.

113 Līdz ar to prasītājs nav pierādījis, ka Komisija šajā gadījumā ir pārkāpusi labas pārvaldības principu.

114 Šajā ziņā kā nepamatots ir jānoraida prasītāja arguments, ka tam nedrīkst rasties nelabvēlīgas sekas no rūpības neievērošanas, kurā Komisija ir vainojama šīs lietas izskatīšanā un kas lika pēdējai minētai šīs lietas faktiskajiem apstākļiem piemērot pamatnostādnes, kurās būtībā esot paredzēts bargs sods par recidīvista rīcību. Pirmkārt, prasītājs nenorāda nevienu argumentu vai pierādījumu, kas liecinātu par to, ka Komisija šo lietu nav izskatījusi saprātīgā termiņā. Otrkārt, tā kā efektīva konkurences noteikumu piemērošana prasa, lai Komisija jebkurā brīdī naudas sodu apmēru varētu pielāgot savas politikas vajadzībām (skat. šī sprieduma 51. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Danone*, 210.–212. punkts un tajos minētā judikatūra), tai nevar pārmest, ka naudas soda pamatsummas palielinājuma likmes noteikšanai recidīva dēļ tā ir izmantojusi pamatnostādnes, attiecībā uz kurām prasītājs neapstrīd, ka tās ir piemērojamas šīs lietas faktiskajiem apstākļiem.

115 Tādējādi prasītāja trešais iebildums un otrais pamats kopumā ir jānoraida kā nepamatots.

b) Par trešo pamatu, kas attiecas uz naudas soda samazinājuma nepiešķiršanu prasītājam atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību

Lietas dalībnieku argumenti

116 Prasītājs būtībā apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, nepiešķirot tam naudas soda samazinājumu 30–50 % apmērā atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību. Pirmkārt, tas esot bijis otrais uzņēmums, kas 2004. gada 18. oktobrī Komisijai iesniedzis pieteikumu atbilstoši minētajam paziņojumam. Otrkārt, informācijai, ko tas sniedzis Komisijai, esot bijusi būtiska pievienotā vērtība, ņemot vērā informāciju, kura bija Komisijas lietas materiālos šajā datumā.

117 Pirmkārt, prasītājs vērš uzmanību uz to, ka Komisijas izvēlētā pieeja apstrīdētajā lēmumā ir pretrunā strikti hronoloģiskai interpretācijai, kas veikta tās lēmumā "Ūdeņraža pārskābe". Šajā pēdējā minētajā lēmumā, lai gan sniegtā informācija bija ļoti ierobežota, Komisija esot piešķīrusi naudas soda samazinājumu 40 % apmērā otrajam uzņēmumam, kas iesniedzis pieteikumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību.

118 Otrkārt, prasītājs apgalvo, ka informācijas daļas, ko tas sniedzis Komisijai, ļāva tai apstiprināt informāciju, kura bija iekļauta tikai *EKA* pieteikumā par atbrīvojumu no naudas soda. Tādējādi apstrīdētā lēmuma preambulas 565.–577. apsvērumā Komisija nepamatoti uzskatīja, ka prasītāja sniegtajai informācijas daļai neesot bijis nekādas būtiskas pievienotās vērtības, jo tā tikai ļāvusi apstiprināt to informāciju, kas jau bija Komisijas rīcībā un ko tai, no vienas puses, bija sniegusi *EKA* savā pieteikumā par

atbrīvojumu no naudas soda un, no otras puses, kas tai bija sniegta *Finnish Chemicals* atbildē uz Komisijas 2004. gada 10. septembra lūgumu sniegt informāciju.

119 Pirmkārt, prasītājs norāda, ka savā atbildē uz Komisijas 2004. gada 10. septembra lūgumu sniegt informāciju *Finnish Chemicals* tikai atbildēja uz jautājumiem par tā organizāciju un apstiprināja *EKA* uzskaitīto sanāksmju saturu, kā arī šo sanāksmju dalībnieku vārdus. Tomēr *Finnish Chemicals* ne precizēja minēto sanāksmju priekšmetu, ne apstiprināja *EKA* sniegto informāciju, saskaņā ar kuru nātrija hlorāta tirgū pastāvēja aizliegta vienošanās.

120 Otrkārt, prasītājs norāda, ka tas ir pirmais uzņēmums, kas apstiprināja *EKA* paziņojumus un tostarp piecas šādas informācijas daļas. Vispirms tas esot apstiprinājis, ka klientu un pārdošanas apjomu sadales sistēma tika ieviesta 90. gados un ka tās darbība tika pārtraukta 2000. gada sākumā. Pēc tam tas esot apstiprinājis *EKA* mutisko pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda, saskaņā ar kuru pastāvēja kompensācijas sistēma, kas gadījumā, ja tika konstatēta pozitīva starpība starp kādam aizliegtās vienošanās dalībniekam piešķirtajiem pārdošanas apjomiem un tā īstenotās pārdošanas apjomu, ļāva nelabvēlīgi ietekmētajiem ražotājiem palielināt savus pārdošanas apjomus nākamajā gadā. Turklāt tas esot precizējis, ka trīs cenu paaugstināšanas norisinājušās veiksmīgi. Tas arī esot sniedzis plašu informāciju par konfliktu, kas pastāvējis starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem saistībā ar klientu *MODO*. Visbeidzot, tas esot norādījis, ka aizliegtā vienošanās tikusi izbeigta 2000. gadā pēc tam, kad tika pieņemtas konkurences tiesību ievērošanas programmas.

121 Pirmkārt, no iepriekš izklāstītā izrietot, ka prasītāja sniegtā informācija ļāva Komisijai apstiprināt un papildināt *EKA* sniegto informāciju saistībā ar aizliegtās vienošanās raksturu un ilgumu, tās darbības veidu, kā arī tās ietekmi uz attiecīgo tirgu, ko *Finnish Chemicals* nebija apstiprinājis savā atbildē uz Komisijas 2004. gada 10. septembra lūgumu sniegt informāciju.

122 Otrkārt, tā ieguldījumam bija būtiska pievienotā vērtība, jo, aprakstot pārkāpumu līdzīgi, kā to bija darījis *EKA*, tas esot devis iespēju apstiprināt būtiskus aizliegtās vienošanās aspektus un nostiprināt Komisijas spēju pierādīt pārkāpumu. *EKA* pieteikumam par atbrīvojumu no naudas soda vienam pašam esot bijis tikai ierobežots pierādījuma spēks, jo, kā *EKA* to atzinis savā mutiskajā pieteikumā par atbrīvojumu no naudas soda, tā sniegto informāciju ne vienmēr varēja pārbaudīt un tādējādi to varēja apstrīdēt citi aizliegtās vienošanās dalībnieki. Kā Komisija to norādīja vairākos citos lēmumos, Komisijas rīcībā jau esošas informācijas apstiprināšana vien varot pamatot naudas soda samazināšanu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību.

123 Treškārt, prasītājs apgalvo, ka informācijā, ko tas sniedzis Komisijai, bija norādīts zināms skaits jaunu apstākļu, kuri iepriekš nebija tās rīcībā un kuri tādējādi būtiski nostiprināja tās spēju pierādīt attiecīgos faktus. Šajā ziņā tas arī norāda, ka no judikatūras izriet, ka Komisija nevar atsevišķiem kāda uzņēmuma iesniegtiem dokumentiem piešķirt prioritāti salīdzinājumā ar dokumentiem, ko agrāk iesniedzis kāds cits uzņēmums, un ka uzņēmuma sniegtās informācijas pievienotās vērtības vērtējums nevar būt atkarīgs no Komisijas izvēles to izmantot vai neizmantot.

124 Pirmkārt, kā prasītājs to ir norādījis savu apsvērumu, ko tas paudis, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, 210. un 211. punktā, tas informēja Komisiju, ka pastāv dokuments, uz kuru ir izdarīta norāde apstrīdētā lēmuma preambulas 76. apsvērumā un kura kopijas tam nav, un kurā attiecībā uz katru kopīgo klientu ir precizēti pārdošanas apjomi, ko katrs no nātrija hlorāta ražotājiem drīkstēja šiem klientiem piegādāt atbilstoši nolīgumam par tirgu sadali. Šāda dokumenta esamība pierādot aizliegtās vienošanās strukturizācijas pakāpi.

125 Otrkārt, prasītājs esot bijis pirmais uzņēmums, kas savos apsvērumos, kurus tas paudis, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, esot norādījis kontinentālās Eiropas klientus, uz kuriem attiekusies pārdošanas apjomu sadale nātrija hlorāta ražotāju starpā. Tādējādi tas uzskata, ka šī informācija esot ļāvusi Komisijai novērtēt aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru un līdz ar to esot varējusi tikt izmantota par pamatu lūgumiem sniegt informāciju, lai pārbaudītu, vai cenu paaugstināšana patiešām ir notikusi. Prasītājs šajā ziņā precizē, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, tikai divus no deviņiem prasītāja pārstāvja *L*. norādītajiem klientiem *EKA* jau bija norādījis.

126 Ceturtkārt, prasītājs vispirms norāda, ka pats apstrīdētā lēmuma formulējums norāda, ka Komisija ir pamatojusies uz vairākām tā sniegtās informācijas daļām, lai pierādītu pārkāpuma esamību un apstiprinātu zināmu skaitu faktu, kas iegūti no citiem avotiem. Tas šajā ziņā atsaucas uz apstrīdētā lēmuma preambulas 76., 98., 207., 254., 273. un 284. apsvērumu, kā arī uz minētā lēmuma 116., 118., 142., 259., 305., 325. un 337. zemsvītras piezīmi.

127 Pēc tam prasītājs precizē, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, apstrīdētā lēmuma preambulas 254. apsvērums attiecas nevis uz sanāksmi, kas notika 2000. gada pavasarī, kuras norisi nebija iespējams apstiprināt, bet gan uz sanāksmi, kas 1999. gadā tika rīkota kopā ar *Finnish Chemicals* un kuras laikā pēdējais minētais paziņojis, ka "ir ekskluzīvais [klienta] *MODO* piegādātājs [saskaņā ar] tā mātes sabiedrības noslēgto nolīgumu ar *MODO*, kas tādējādi pārtrauc pastāvošo nolīgumu starp *EKA*, *Finnish Chemicals* un [pašu prasītāju] attiecībā uz šo klientu".

128 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

Vispārējās tiesas vērtējums

129 2002. gada paziņojumā par sadarbību Komisija ir paredzējusi nosacījumus, ar kādiem uzņēmumi, kuri ar to sadarbojas izmeklēšanā par aizliegtu vienošanos, var tikt atbrīvoti no naudas soda vai tiem var tikt samazināts naudas sods, kas tiem būtu jāmaksā.

130 Saskaņā ar 2002. gada paziņojuma par sadarbību 20. punktu "uzņēmumi, kuri neizpilda nosacījumus, [lai iegūtu atbrīvojumu no naudas soda], tomēr var saņemt naudas soda, kas citādi tiem tiktu noteikts, samazinājumu".

131 2002. gada paziņojuma par sadarbību 21. punktā ir noteikts, ka, "lai varētu pretendēt uz [naudas soda samazinājumu atbilstoši minētā paziņojuma 20. punktam], uzņēmumam ir jāsniedz Komisijai pierādījumi par iespējamo pārkāpumu, kam ir būtiska pievienotā vērtība salīdzinājumā ar Komisijas rīcībā jau esošajiem pierādījumiem, un ir jābeidz piedalīties iespējamā prettiesiskajā darbībā ne vēlāk kā brīdī, kad tas sniedz šos pierādījumus".

132 2002. gada paziņojuma par sadarbību 23. punkta b) apakšpunkta pirmajā daļā ir paredzētas trīs naudas soda samazinājuma kategorijas. Pirmajam uzņēmumam, kas izpilda minētā paziņojuma 21. punktā paredzēto nosacījumu, ir tiesības saņemt naudas soda samazinājumu 30–50 % apmērā, otrajam uzņēmumam — naudas soda samazinājumu 20–30 % apmērā un nākamajiem uzņēmumiem — naudas soda samazinājumu ne vairāk kā 20 % apmērā.

133 2002. gada paziņojuma par sadarbību 23. punkta b) apakšpunkta otrajā daļā ir norādīts, ka, "lai noteiktu samazinājuma apmēru šo kategoriju ietvaros, Komisija ņems vērā dienu, kurā ir paziņoti pierādījumi, kas atbilst [minētā paziņojuma] 21. punktā paredzētajiem nosacījumiem, un tiem raksturīgās pievienotās vērtības pakāpi", un ka "tā varēs ņemt vērā arī uzņēmuma nodrošinātās sadarbības apmēru un nepārtrauktību, sākot no tā sniegtā ieguldījuma dienas".

134 Saskaņā ar judikatūru Komisijai ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz naudas sodu aprēķināšanas metodi, un tā šajā sakarā var ņemt vērā vairākus faktorus, tostarp attiecīgo uzņēmumu sadarbību izmeklēšanā, ko veic šīs iestādes dienesti. Šādā kontekstā Komisijai ir jāveic komplekss novērtējums par tādiem faktiem, kas, piemēram, attiecas uz minēto uzņēmumu attiecīgo sadarbību (Tiesas 2007. gada 10. maija spriedums lietā C-328/05 P *SGL Carbon*/Komisija, Krājums, I-3921. lpp., 81. punkts, un šī sprieduma 63. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, 219. punkts).

135 Turklāt, vērtējot aizliegtas vienošanās dalībnieku sadarbību, apstrīdēt var tikai Komisijas pieļautu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo, novērtējot uzņēmuma sadarbības kvalitāti un noderīgumu, īpaši salīdzinājumā ar citu uzņēmumu ieguldījumu, Komisijai ir plaša rīcības brīvība (šī sprieduma 134. punktā minētais spriedums lietā *SGL Carbon*/Komisija, 88. punkts). Šajā ziņā arī ir jāatgādina, ka, lai gan Komisijai ir pienākums pamatot iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka pierādījumi, ko uzņēmumi ir iesnieguši atbilstoši paziņojumam par sadarbību, ir ieguldījums, kas pamato vai nepamato noteiktā naudas soda samazinājumu, uzņēmumiem, kuri vēlas apstrīdēt Komisijas lēmumu šajā sakarā, savukārt ir pienākums pierādīt, ka, nepastāvot šādai uzņēmumu brīvprātīgi sniegtai informācijai, tā nebūtu varējusi pierādīt lielāko daļu no pārkāpuma un tādējādi pieņemt lēmumu, ar kuru nosaka naudas sodus (šī sprieduma 100. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 297. punkts).

136 Turklāt naudas sodu samazināšana uzņēmumu, kas piedalījušies konkurences tiesību pārkāpumos, sadarbības gadījumā ir pamatota ar apsvērumu, ka šāda sadarbība atvieglo Komisijas uzdevumu konstatēt pārkāpuma faktu un nepieciešamības gadījumā to izbeigt (šī sprieduma 101. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 399. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-338/94 *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, II-1617. lpp., 363. punkts). Ņemot vērā samazināšanas jēgu, Komisija nevar neņemt vērā iesniegtās informācijas lietderību, kas noteikti ir atkarīga no tiem pierādījumiem, kuri jau ir tās rīcībā (šī sprieduma 63. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, 220. punkts).

137 Turklāt no judikatūras izriet, ka, ja uzņēmums sadarbības ietvaros tikai apstiprina, turklāt mazāk precīzi un izskaidrojoši, tādu informāciju, kuru sadarbības ietvaros jau ir sniedzis cits uzņēmums, šī uzņēmuma sadarbības pakāpi, kaut arī tā zināmā mērā ir bijusi Komisijai lietderīga, nevar uzskatīt par līdzīgu tai, kādā ir sadarbojies pirmais uzņēmums, kurš sniedza minēto informāciju. Paziņojums, kurš zināmā mērā tikai apstiprina Komisijas rīcībā jau esošo paziņojumu, būtiski neatvieglo Komisijas uzdevumu. Tādējādi šī sadarbība nav pietiekama, lai pamatotu naudas soda apmēra samazināšanu par sadarbību (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 301. punkts; iepriekš 51. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Danone*, 455. punkts, un iepriekš 63. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, 222. punkts).

138 Visbeidzot uzņēmuma sadarbība izmeklēšanā nedod tiesības ne uz kādu naudas soda samazinājumu, ja šī sadarbība nav nekas vairāk kā vien uzņēmuma pienākums saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 18. pantu (Pirmās instances tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā T-12/89 *Solvay*/Komisija, *Recueil*, II-907. lpp., 341. un 342. punkts, un šī sprieduma 51. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Danone*, 451. punkts).

139 Šajā gadījumā vispirms ir jānorāda, ka ir skaidrs, ka, pirmkārt, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 561. apsvēruma, prasītājs pēc *EKA* bija otrais uzņēmums, kas iesniedza pieteikumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību. Otrkārt, kā Komisija to ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 565. apsvērumā, prasītājam to neapstrīdot, tikai tās informācijas daļas, kas ir iekļautas 2004. gada 18. oktobra atbildes uz Komisijas 2004. gada 10. septembra lūgumu sniegt informāciju (turpmāk tekstā — "prasītāja atbilde") 3. punktā, veido informāciju, kas ir vairāk nekā tikai prasītāja pienākums atbildēt uz lūgumu sniegt informāciju, ko Komisija tam ir nosūtījusi saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 18. pantu. Prasītāja atbildes 3. punktā iekļautā informācija, kas attiecas uz sarunu, kura 2004. gada 24. septembrī notika starp prasītāju un tā darbinieku *L.*, ir tieši saistīta ar faktiem, kas attiecas uz konkrēto pārkāpumu.

140 Tādējādi, ņemot vērā tikai prasītāja atbildes 3. punktā iekļauto informāciju, ir jāpārbauda četri iebildumi, ko tas izvirza, lai noskaidrotu, vai Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka tā sniegtajai informācijai nebija būtiskas pievienotās vērtības un ka tādējādi tā nepamato tam noteiktā naudas soda summas samazinājuma piešķiršanu 30–50 % apmērā.

141 Pirmkārt, prasītāja iebildums, ka Komisijai apstrīdētajā lēmumā tam bija jāpiešķir naudas soda samazinājums, kā Komisija to bija darījusi lēmumā "Ūdeņraža pārskābe", lai gan informācija, ko tas bija sniedzis par aizliegtu vienošanos, kura aplūkota šajā pēdējā minētajā lēmumā, bija ļoti šaura, ir jānoraida kā nepamatots. Papildus tam, ka, nevis ņemot vērā savu iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi, bet gan 2002. gada paziņojumu par sadarbību, Komisijai ir jāpārbauda, vai uzņēmuma nodrošinātā sadarbība pamato naudas soda samazinājuma piešķiršanu, prasītāja arguments neļauj pierādīt, ka tā sniegtajai informācijai ir būtiska pievienotā vērtība šai lietai raksturīgajos

apstākļos, ņemot vērā pierādījumus, kas bija Komisijas rīcībā dienā, kad tas iesniedza savu pieteikumu atbilstoši minētajam paziņojumam.

142 Otrkārt, saistībā ar prasītāja iebildumu, ka tas bija pirmais, kas apstiprināja informāciju, kuru *EKA* sniedzis savā mutiskajā pieteikumā par atbrīvojumu no naudas soda, ir jāpārbauda piecas informācijas daļas, kurām, kā tas apgalvo, no Komisijas viedokļa ir būtiska pievienotā vērtība.

143 Vispirms, tā kā prasītājs informēja Komisiju, ka "klientu un pārdošanas apjomu sadales sistēmu 1993. [gada] beigās [ieviesa] daži nātrija hlorāta ražotāji", Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 569. apsvērumā norādīja, ka "[prasītājs] vispārīgi apstiprināja sistēmas pastāvēšanu, bet nesniedza nekādus rakstveida pierādījumus, kas attiecas uz laika posmu, ar kuru ir saistīti fakti, un kas būtu ļāvuši nostiprināt spēju pierādīt attiecīgos faktus". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai varētu būt būtiska pievienotā vērtība. Papildus tam, ka no *EKA* mutiskā pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda izriet, ka tas jau bija informējis Komisiju par šādu sistēmu, prasītājs nav ne pamatojis šo informāciju ar rakstveida pierādījumiem, ne sniedzis papildu precizējumus par datumiem, vietām, kārtību un summām, ar kurām ir saistīta minētā pārdošanas apjomu un klientu sadale. Tādējādi saskaņā ar šī sprieduma 137. punktā minēto judikatūru to vien, ka prasītājs savā mutvārdu paziņojumā ir apstiprinājis pārdošanas apjomu un klientu sadales esamību, nevar uzskatīt par būtisku pievienoto vērtību.

144 Pēc tam attiecībā uz prasītāja sniegto informāciju, saskaņā ar kuru pastāvēja nelabvēlīgi ietekmēto ražotāju savstarpējas kompensācijas sistēma, kas tiem ļāva palielināt savus pārdošanas apjomus nākamajā gadā, ir jāatgādina, kā tas ir norādīts šī sprieduma 143. punktā, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 569. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka "saistībā ar nātrija hlorāta tirgu sadales mehānismu [tā] jau [bija] ieguvusi

šo informāciju no *EKA* mutvārdu paziņojuma" un ka "[prasītājs] [bija] vispārīgi apstiprinājis sistēmas esamību, bet nebija sniedzis nekādus rakstiskus pierādījumus, kas attiecas uz laika posmu, ar kuru ir saistīti fakti, un kas būtu ļāvuši nostiprināt Komisijas spēju pierādīt attiecīgos faktus". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai būtu būtiska pievienotā vērtība. Papildus tam, ka no *EKA* mutiskā pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda izriet, ka tas jau bija informējis Komisiju par dažās dalībvalstīs ieviesto kompensācijas sistēmu, prasītājs nav sniedzis ne rakstiskus pierādījumus par minētās sistēmas esamību, ne arī savā mutvārdu paziņojumā precizējis datumus, vietas un kārtību, kas saistīta ar minēto sistēmu.

145 Turklāt attiecībā uz to, ka prasītājs informēja Komisiju, ka veiksmīgi tika veiktas trīs cenu paaugstināšanas, Komisija šajā ziņā apstrīdētā lēmuma preambulas 572. apsvērumā ir norādījusi, ka "saistībā ar cenu paaugstināšanu 1993., 1994. un 1995. gadā [*L.*] ļoti vispārīgi apstiprināja informāciju, ko *EKA* jau bija sniedzis, brīvprātīgi nesniedzot citus precizējumus par attiecīgo rīcību". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai varētu būt būtiska pievienotā vērtība. Papildus tam, ka no *EKA* mutiskā pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda izriet, ka tas Komisijai jau bija sniedzis sīku informāciju par šīs cenu paaugstināšanas periodiskumu, apmēru un mehānismu, prasītājs nav sniedzis ne pierādījumus, ne sīkas ziņas papildus tām, kas jau bija Komisijas rīcībā, lai pamatotu savus apgalvojumus, līdz ar to tas nav būtiski atvieglojis Komisijas uzdevumu šī sprieduma 137. punktā minētās judikatūras nozīmē.

146 Turklāt attiecībā uz "plašo informāciju par konfliktu starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem" pēc klienta *MODO* lēmuma no 1998. gada vidus vairs neveikt iegādi no prasītāja un dažādām sanāksmēm, kas par to tika rīkotas 1999. gadā un 2000. gada pavasarī, par ko prasītājs paziņoja Komisijai, ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 573. apsvērumā Komisija īpaši norāda, ka "[*L.*] paziņojumos ir apstiprinātas

galvenās *EKA* un *Finnish Chemicals* paziņojumos iekļautās ziņas, bet [..] nav norādītas jaunas ziņas vai papildu pierādījumi, kas būtiski nostiprinātu Komisijas spēju pierādīt attiecīgos faktus". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai būtu būtiska pievienotā vērtība. Papildus tam, ka *EKA* savā mutiskajā pieteikumā par atbrīvojumu no naudas soda bija informējis Komisiju par to, ka starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem pastāvēja konflikts saistībā ar klientu *MODO*, ir jānorāda, ka prasītājs nav sniedzis ne pierādījumus, ne precizējumus savu apgalvojumu pamatojumam, kas ļautu Komisijai pierādīt faktus, kuri ir saistīti ar pārkāpumu, kas tai, kā skaidri izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 215. un 216. apsvēruma, bija jāpierāda, pamatojoties uz *Finnish Chemicals* iesniegtajiem dokumentiem.

147 Turklāt attiecībā uz prasītāja sniegto informāciju, saskaņā ar kuru aizliegtā vienošanās 2000. gada vidū beidza darboties pēc tam, kad tika pieņemtas konkurences tiesību ievērošanas programmas, apstrīdētā lēmuma preambulas 575. apsvērumā Komisija norāda, ka "[*L.*] tikai apstiprināja *EKA* paziņojumu par sekām, kādas izraisīja [konkurences tiesību ievērošanas] programmu pieņemšana, šajā ziņā nesniedzot jaunus pierādījumus". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai būtu būtiska pievienotā vērtība. Papildus tam, ka šajā vienīgajā informācijā nav precizēts konkrēts datums, ko Komisija izvēlējusies, lai konstatētu pārkāpuma beigu datumu, proti, 2000. gada 9. februāris (skat. apstrīdētā lēmuma 1. panta e) punktu), tas, ka prasītājs tikai mutvārdos apstiprināja šo informāciju, kas jau bija Komisijas rīcībā, būtiski neatviegloja tās uzdevumu šī sprieduma 137. punktā minētās judikatūras nozīmē.

148 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jānoraida prasītāja iebildums, saskaņā ar kuru informācijai, ko tas sniedzis Komisijai un kas apstiprina informāciju, kura jau bija Komisijas rīcībā, bija būtiska pievienotā vērtība.

149 Treškārt, tā kā prasītājs apgalvo, ka daļā no informācijas, ko tas sniedza Komisijai, bija iekļautas jaunas ziņas, kuras tai iepriekš nebija zināmas un kuras tādējādi būtiski nostiprināja tās spēju pierādīt attiecīgos faktus, ir jāpārbauda abas informācijas daļas, uz ko prasītājs atsaucas šī iebilduma pamatojumam.

150 Vispirms attiecībā uz to, ka prasītājs informēja Komisiju, ka pastāv saraksts, kuru tas nav saglabājis un kurā attiecībā uz katru aizliegtās vienošanās dalībnieku kopīgo klientu bija precizēti pārdošanas apjomi, ko tie klientiem piegādā, ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nepiešķirot nekādu naudas soda samazinājumu šajā sakarā. Tā kā prasītājs, kā Komisija to ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 76. apsvērumā, tai nav iesniedzis minēto sarakstu, šāda informācija tai neļāva pierādīt faktus, kas veido attiecīgo pārkāpumu.

151 Pēc tam attiecībā uz to, ka prasītājs bija pirmais uzņēmums, kas norādīja kontinentālās Eiropas klientus, uz kuriem attiecās pārdošanas apjomu sadale, kas ļāva Komisijai novērtēt aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru un varēja būt par pamatu lūgumiem sniegt informāciju, ir jākonstatē, ka, lai gan Komisija apstrīdētajā lēmumā nav konkrēti aplūkojusi šo argumentu, tā tomēr apstrīdētā lēmuma preambulas 576. apsvērumā ir īpaši norādījusi, ka "vispārīgi [prasītāja] sniegtās informācijas daudzums un kvalitāte ir jāuzskata par ļoti ierobežotiem" un ka, "lai gan [prasītājs] varēja ļoti vispārīgi apstiprināt atsevišķus aizliegtās vienošanās darbības aspektus, tas to nedarīja tādā veidā, kas varētu būtiski nostiprināt Komisijas spēju pierādīt pārkāpumu". Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Kaut arī to uzņēmumu nosaukumu saraksts, kas bija aizliegtās vienošanās dalībnieki, papildināja to, kuru *EKA* bija iesniedzis Komisijai, ir jāsecina, ka, tā kā šajā informācijā nebija norādītas sīkas ziņas par minētajiem uzņēmumiem piemērojamās pārdošanas apjomu sadales sistēmas īstenošanu, datumiem un rezultātiem, tai no Komisijas viedokļa nebija būtiskas pievienotās vērtības. Tiesas sēdē paustais prasītāja arguments, saskaņā ar kuru Komisija būtu varējusi papildināt informāciju,

ko prasītājs tai bija sniedzis, uzņēmumiem, kuri bija aizliegtās vienošanās dalībnieki, nosūtot lūgumus sniegt informāciju, nevar mainīt šo secinājumu. Tā kā pats prasītājs nav sniedzis šo sīko informāciju, kam noteikti tam bija jābūt zināmai, jo tas piedalījās minētajā sadales sistēmā, tas, ka Komisija, iespējams, būtu varējusi apstiprināt vai papildināt šo informāciju, izmantojot pati savas pilnvaras veikt izmeklēšanu, nemaina secinājumu, ka prasītāja sniegtā informācija būtiski neatviegloja Komisijas uzdevumu, lai konstatētu faktus, kas veido attiecīgo pārkāpumu.

152 Tādējādi prasītāja trešais iebildums, saskaņā ar kuru informācijai, ko tas sniedzis Komisijai un kas pēdējai minētajai iepriekš neesot bijusi zināma, bija būtiska pievienotā vērtība, ir jānoraida kā nepamatots.

153 Ceturtkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, ka pats apstrīdētā lēmuma formulējums norāda, ka Komisija ir pamatojusies uz vairākām tā sniegtās informācijas daļām, lai pierādītu pārkāpuma esamību un apstiprinātu zināmu skaitu faktu, kas iegūti no citiem avotiem, ir jāpārbauda, vai no apstrīdētā lēmuma preambulas apsvērumiem, uz kuriem atsaucas prasītājs un kas ir izklāstīti šī sprieduma 126. punktā, izriet, ka tas faktiski būtiski nostiprināja Komisijas spēju pierādīt faktus, kas veido attiecīgo pārkāpumu.

154 Vispirms apstrīdētā lēmuma preambulas 76. apsvērumā un ar to saistītajā 116. zemsvītras piezīmē Komisija apraksta aizliegtās vienošanās vispārējo darbību, ko īpaši raksturoja "bieža sazināšanās divpusējās vai daudzpusējās sanāksmēs un sarunas pa tālruni, tomēr neievērojot nekādu iepriekš noteiktu plānu". Komisija piebilst, ka "[prasītājs]

uzskata, ka saraksts, kurā norādīti kopīgie klienti un pārdošanas apjomi, ko katrs no nātrija hlorāta ražotājiem, kuri bija aizliegtās vienošanās dalībnieki, drīkstēja tiem piegādāt, tika sagatavots pašā aizliegtās vienošanās darbības sākumā" un "[prasītājs] tomēr nav iesniedzis attiecīgo sarakstu Komisijai". Šajā ziņā līdz ar to ir jāsecina, ka to pašu iemeslu dēļ, kas ir norādīti šī sprieduma 144. un 150. punktā, šai informācijai, attiecībā uz kuru Komisija skaidri ir konstatējusi, ka prasītājs nebija iesniedzis nekādus būtiskus pierādījumus, nebija būtiskas pievienotās vērtības. Tādējādi Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka šai informācijai būtu šāda vērtība.

155 Turklāt, runājot par apstrīdētā lēmuma 118. zemsvītras piezīmi, Komisija norāda, ka prasītājs "apstiprināja [*EKA* mutiskos paziņojumus par] to, ka pastāv *EKA* aprakstītais tirgus sadales mehānisms un kompensācijas shēma". Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai gan prasītājs apstiprināja šādas pret konkurenci vērstas prakses esamību, šī informācija vien tomēr pati par sevi nebija pietiekama, lai Komisija varētu pierādīt faktus, kas veidoja pārkāpumu. Tādējādi to pašu iemeslu dēļ, kas ir norādīti šī sprieduma 144. punktā, nevar uzskatīt, ka šai informācijai vien, kura Komisijai jau bija zināma, būtu būtiska pievienotā vērtība.

156 Pēc tam apstrīdētā lēmuma preambulas 98. apsvērumā un ar to saistītajā 142. zemsvītras piezīmē Komisija īpaši norāda, ka "*EKA* arī ziņo, ka ap 1995. gadu tas kopīgi ar *Finnish Chemicals* un [prasītāju] nolēma attiecībā uz Portugāli "veikt būtisku cenu paaugstināšanu, kas darbojās", ņemot vērā eskudo vērtības krišanos", ka "*EKA* iesniegtie pierādījumi liecina, ka tarifus, kurus uzņēmums piemēroja attiecībā uz saviem klientiem Portugālē, tas 1995. gadā paaugstināja par 31 un 44 % salīdzinājumā ar cenām, kas tika piemērotas 1993. gadā," un ka "[prasītājs] norāda arī uz veiksmīgu cenas paaugstināšanu 1995. gadā". Līdz ar to no apstrīdētā lēmuma teksta izriet, ka šī cenas paaugstināšana 1995. gadā tika pierādīta, pamatojoties uz mutiski sniegtu informāciju un *EKA* iesniegtajiem dokumentiem, ko prasītājs neapstrīd. Tādējādi, pat ja prasītāja mutiski sniegtā informācija apstiprina *EKA* sniegto informāciju, saskaņā

ar šī sprieduma 137. punktā minēto judikatūru nevar uzskatīt, ka tai bija būtiska pievienotā vērtība, jo to jau bija sniedzis *EKA* un prasītājs nebija sniedzis papildu sīkas ziņas par minēto cenas paaugstināšanu.

157 Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 207. apsvērumā un ar to saistītajā 259. zemsvītras piezīmē Komisija norāda, ka "ir jāņem vērā, ka saistībā ar *Finnish Chemicals* un [prasītāja] sarunām par [klientu] *MODO* [*L.*] sazinājās ar [*B.*] (kurš pārstāv *Quadrimex — Finnish Chemicals* importētāju Francijā), lai apspriestu pārdošanas apjomus, ko zaudējis [prasītājs]", un ka "šīs saziņas laikā 1998. gada 2. un 5. oktobrī [*L.*] sūdzējās par skandināvu agresivitāti un pieprasīja apjoma kompensāciju [prasītājam]". Šajā ziņā no apstrīdētā lēmuma 257. zemsvītras piezīmē minētajiem dokumentiem un no minētā lēmuma 4.3.1.20. punkta ar nosaukumu "1998. gads — konflikts saistībā ar klientu *MODO*" izriet, ka, lai pierādītu precīzu saziņas starp konkurentiem par piegādēm klientam *MODO* raksturu, šīs saziņas datumus un sadalītos pārdošanas apjomus, Komisija pilnībā ir pamatojusies uz precīzu informāciju, ko tai bija sniedzis *Finnish Chemicals*. Tādējādi Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, noliedzot, ka prasītāja sniegtajai informācijai šajā ziņā būtu būtiska pievienotā vērtība.

158 Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 254. apsvērumā un ar to saistītajā 305. zemsvītras piezīmē Komisija norāda, ka prasītājs ir paziņojis, ka "[*L.*] šķiet, ka viņš atceras sanāksmi, kurā piedalījās *Finnish Chemicals* un [prasītājs], lai saprastu, kāpēc *MODO* piemērojamie noteikumi par apjomu sadalīšanu vairs netika ievēroti," un ka "šīs sanāksmes laikā, kura, kā domā [*L.*], notika 1999. gada pirmajā ceturksnī Somijā, *Finnish Chemicals* paziņoja, ka ir kļuvis par ekskluzīvo [*MODO*] piegādātāju [saskaņā ar] tā mātes sabiedrības noslēgto nolīgumu ar *MODO*, kas tādējādi pārtrauc pastāvošo

nolīgumu starp *EKA*, *Finnish Chemicals* un [prasītāju] attiecībā uz šo klientu". Šajā ziņā ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 255. apsvērumā Komisija piebilst, ka, "tā kā līgums starp *MODO* un *Finnish Chemicals* tomēr tikai noslēgts tikai 1999. gada septembrī, Komisija uzskata, ka [*L.*] ir sajaucis datumus un vietas un ka viņš patiesībā ir atsaucies uz 1999. gada 9. novembra sanāksmi Kopenhāgenā". Tādējādi papildus tam, ka prasītāja mutiski sniegtā informācija, kā tas pats atzīst, ir ne vien nepārliecinoša ("[*L.*] šķiet, ka viņš atceras"), bet arī neprecīza, katrā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija, nemaz to neizmantojot, lai pierādītu pārkāpumu veidojošos faktus, apstrīdētā lēmuma preambulas 255. apsvērumā skaidri norāda, ka šī informācija ir kļūdaina, ko prasītājs turklāt neapstrīd. Tādējādi Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka šai informācijai, kas nebija apstiprināta, nebija būtiskas pievienotās vērtības.

159 Turklāt apstrīdētā lēmuma 325. zemsvītras piezīme veido atsauci uz minētā lēmuma preambulas 273. apsvērumu, kurā Komisija īpaši norāda, ka prasītājs "atsaucas uz sanāksmi, kurā piedalījās *EKA*, *Finnish Chemicals* un [pats prasītājs], "2000. gada pavasarī", attiecībā uz kuru ir jāpieņem, ka runa ir par [apstrīdētā lēmuma preambulas] 283. apsvērumā aprakstīto 2000. gada 9. februāra sanāksmi]". Šajā pēdējā minētajā apsvērumā Komisija precizē, ka ārpus 2000. gada 9. februāra sanāksmes *EKA* "norādīja, ka [tas] atsakās piedalīties jebkādās jaunās sarunās ar konkurentiem". Apstrīdētā lēmuma preambulas 284. apsvērumā un ar to saistītajā 337. zemsvītras piezīmē Komisija norāda, ka "pēc izmaiņām, kas notika nātrija hlorāta tirgū Kopienā 1999. gadā (it īpaši saistībā ar piegādes līguma noslēgšanu starp *Finnish Chemicals* un *MODO*), saziņa nātrija hlorāta ražotāju starpā izbeidzās un, kaut arī 2000. gada janvārī un februārī vēl notika dažas sarunas pa tālruni vai sanāksmes [..], parastā sadarbības pakāpe, kas galvenokārt bija saistīta ar centieniem savā starpā sadalīt pārdošanas apjomus, netika atjaunota". Apstrīdētā lēmuma 337. zemsvītras piezīmē Komisija precizē, ka "*EKA* un [prasītājs] atsaucas uz savām [konkurences tiesību ievērošanas] programmām, kuru mērķis bija panākt atbilstību attiecīgajiem konkurences noteikumiem, kas tika ieviesti 1999. un 2000. gadā", savukārt "*Finnish Chemicals* norāda, ka saziņa ar konkurentiem tika izbeigta, tiklīdz tika noslēgts līgums ar [klientu] *MODO*". Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jānorāda, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu

kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka prasītāja sniegtajai informācijai nebija būtiskas pievienotās vērtības. Papildus tam, ka tā sniegtajā informācijā, saskaņā ar kuru aizliegtā vienošanās tika izbeigta pēc konkurences tiesību ievērošanas programmu pieņemšanas, nav precizēts konkrēts datums, ko Komisija izvēlējusies, lai pierādītu pārkāpuma beigu datumu, pamatojoties tieši uz *EKA* sniegtajām norādēm, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 290. apsvēruma, Komisija varēja pierādīt, ka pārkāpums tika izbeigts ar profesionālās apvienības *CEFIC* sanāksmi, kas notika 2000. gada 9. februārī.

160 Līdz ar to prasītāja ceturtais iebildums, saskaņā ar kuru no paša apstrīdētā lēmuma teksta izrietot, ka tas esot sniedzis informāciju, kurai bijusi būtiska pievienotā vērtība, un viss trešais pamats kopumā ir jānoraida kā nepamatoti.

c) Par ceturto pamatu, kas attiecas uz to, ka prasītājam netika piešķirts naudas soda samazinājums ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas

161 Prasītājs būtībā norāda, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā un faktos, tam nepiešķirot naudas soda samazinājumu ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas. Vispārējā tiesa uzskata, ka trīs šī pamata daļas ir jāpārbauda tādā kārtībā, kas daļēji atšķiras no tās, kādā tās ir norādījis prasītājs.

Par otro daļu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā un faktos, ko Komisija ir pieļāvusi, uzskatot, ka prasītāja sniegtā sadarbība nepamatoja naudas soda samazināšanu atbilstoši pamatnostādnēs paredzētajiem atbildību mīkstinošajiem apstākļiem

— Lietas dalībnieku argumenti

162 Prasītājs apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā un faktos, jo tam nav piemērots nekāds naudas soda samazinājums atbilstoši atbildību mīkstinošajiem apstākļiem, lai gan pamatnostādņu 29. punkta ceturtajā ievilkumā ir paredzēts šāds samazinājums. Tas uzskata, ka minētais punkts, ko Komisija nevarētu interpretēt šauri, paredzot, ka tas ir piemērojams tikai ārkārtas apstākļos, faktiski paredz, ka uzņēmums, kurš ir nepietiekamā mērā sadarbojies atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību, var saņemt naudas soda samazinājumu, ja, pirmkārt, tas ir nodrošinājis faktisku sadarbību un, otrkārt, šī sadarbība ir plašāka nekā tā juridiskais pienākums sadarboties.

163 Pirmkārt, prasītājs vērš uzmanību uz to, ka Komisijas 2005. gada 20. oktobra lēmuma par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. panta 1. punktu (Lieta COMP/C.38.281/B.2 — Jēltabaka — Itālija) preambulas 385.–398. apsvērumā Komisija ir piemērojusi pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu, lai atbildību mīkstinošo apstākļu dēļ naudas soda samazinājumu 50 % apmērā piešķirtu uzņēmumam, kam tika atsaukts nosacīts atbrīvojums no naudas soda, kurš piešķirts saskaņā ar 2002. gada paziņojumu par sadarbību. Ņemot vērā īpaši šo lēmumu, kā arī citus Komisijas lēmumus, neesot saprotams, kāpēc prasītājs, kas nav apstrīdējis faktus un kas ir sadarbojies procedūras laikā, nesaņem naudas soda samazinājumu atbildību mīkstinošo apstākļu dēļ.

164 Otrkārt, prasītājs apgalvo, pirmkārt, ka tas faktiski sadarbojās ar Komisiju. Tas ne tikai jau kopš izmeklēšanas sākuma atzina savu dalību pārkāpumā, kā tas izriet īpaši no fakta, ka tas bija otrais uzņēmums, kas sadarbojās ar Komisiju, bet tas arī sniedza daudz sīku ziņu, kuras ļāva precizēt aizliegtās vienošanās raksturu un ilgumu, tās dalībniekus un tās darbības veidu, kā tas izriet no informācijas, ko tas sniedza savā 2004. gada 18. oktobra atbildē uz Komisijas lūgumu sniegt informāciju.

165 Otrkārt, prasītājs esot piedāvājis sadarbību, kas lielā mērā pārsniedz to, kas izriet no tā juridiskā pienākuma sadarboties. Kopš tā iesniegtā pieteikuma atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību, tas esot cieši un pastāvīgi sadarbojies ar Komisiju, kā tas izriet no atbildēm, ko tas sniedza uz Komisijas 2007. gada 16. februāra lūgumu sniegt informāciju. Tādējādi tas ne tikai atteicās no savām tiesībām pašam neatzīt savu vainu, bet arī aktīvi piedalījās pārkāpuma pierādīšanā.

166 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

167 Prasītājs būtībā apgalvo, ka, ņemot vērā tā sadarbību ar Komisiju administratīvā procesa laikā, Komisija ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā un faktos, tam nepiešķirot naudas soda samazinājumu saskaņā ar pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu.

168 Vispirms ir jānorāda, ka pamatnostādņu 29. punkta ceturtajā ievilkumā Komisija, īstenojot savas pilnvaras novērtēt atbildību mīkstinošos apstākļus, kas tai ir jāņem vērā, nosakot naudas sodu apmēru, ir apņēmusies piešķirt naudas soda samazinājumu, ja "uzņēmums ir nopietni sadarbojies ar Komisiju, šai sadarbībai pārsniedzot paziņojumā par [sadarbību] noteiktās robežas un tā juridisko pienākumu to darīt".

169 Tomēr pamatnostādņu 29. punkta ceturtā ievilkuma piemērošanas rezultātā 2002. gada paziņojums par sadarbību nevar zaudēt savu lietderīgo iedarbību. Jākonstatē, ka 2002. gada paziņojuma par sadarbību 1. punktā ir paredzēts, ka minētajā paziņojumā ir "definēta kārtība, kādā par to sadarbību Komisijas izmeklēšanā ir ļauts atlīdzināt uzņēmumiem, kas ir vai ir bijuši slepenu aizliegtu vienošanos, kuras ietekmē Kopienu, dalībnieki". Tādējādi no minētā paziņojuma formulējuma un struktūras izriet, ka uzņēmumi par to sadarbību principā var iegūt naudas soda samazinājumu tikai tad, ja tie izpilda minētajā paziņojumā paredzētos stingros nosacījumus.

170 Tādējādi, lai aizsargātu 2002. gada paziņojuma par sadarbību lietderīgo iedarbību, Komisijai tikai ārkārtas situācijās var būt pienākums uzņēmumam piešķirt naudas soda samazinājumu, pamatojoties uz pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu. Tā tas īpaši ir tad, ja uzņēmuma sadarbība, kaut arī tā pārsniedz uzņēmuma juridisko pienākumu sadarboties, nedodot tam tiesības uz naudas soda samazinājumu atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību, Komisijai ir objektīvi noderīga. Šāds noderīgums ir jākonstatē, ja Komisija savā galīgajā lēmumā pamatojas uz pierādījumiem, ko uzņēmums tai ir sniedzis savas sadarbības ietvaros un bez kuriem Komisija nebūtu varējusi pilnībā vai daļēji noteikt sodu par attiecīgo pārkāpumu.

171 Šajā gadījumā, pirmkārt, ir jānorāda, ka prasītājs nenorāda nevienu argumentu vai nevienu pierādījumu, kas liecinātu par to, ka, sadarbībai nepastāvot, Komisija nebūtu varējusi daļēji vai pilnībā noteikt sodu par apstrīdētajā lēmumā konstatēto pārkāpumu. Otrkārt, no apstrīdētā lēmuma katrā ziņā izriet, ka, ņemot vērā prasītāja sniegtās informācijas neprecīzo, neskaidro vai nepamatoto raksturu (skat. šī sprieduma 141.–159. punktu), minētā informācija Komisijai nebija noderīga, jo tā pamatojās uz pierādījumiem, ko tā bija savākusi, lai pierādītu faktus, kas veidoja pārkāpumu.

172 Tādejādi prasītājs nav pierādījis, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā vai acīmredzamu kļūdu vērtējumā, tam nepiešķirot naudas soda samazinājumu, pamatojoties uz pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu.

173 Prasītāja izvirzītie argumenti šajā ziņā nemaina šo secinājumu.

174 Pirmkārt, tiktāl, ciktāl prasītājs apgalvo, ka tam bija jāsaņem naudas soda samazinājums, jo tas atteicās no savām pamattiesībām pašam neatzīt savu vainu, šis arguments ir jānoraida kā nepamatots. Papildus tam, ka prasītājs varēja brīvi izvēlēties, vai sadarboties ar Komisiju, vai apstrīdēt savu dalību attiecīgajā pārkāpumā, Komisijai būtu bijis pienākums tam piešķirt naudas soda samazinājumu saskaņā ar pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu tikai tad, ja šajā gadījumā būtu izpildīti šī sprieduma 170. punktā izklāstītie nosacījumi.

175 Otrkārt, tiktāl, ciktāl prasītājs norāda, ka citās lietās Komisija uzņēmumiem par to sadarbību ir piešķīrusi naudas soda samazinājumu saskaņā ar pamatnostādņu 29. punkta ceturto ievilkumu, šis arguments ir jānoraida kā neatbilstošs. Tā kā, ņemot vērā katra atsevišķa gadījuma apstākļus, ir jāpārbauda, vai Komisija būtu varējusi pilnībā

vai daļēji noteikt sodu par aizliegtu vienošanos, ja uzņēmums nebūtu sadarbojies, šāds arguments neietekmē šī sprieduma 172. punktā izklāstīto secinājumu, saskaņā ar kuru prasītājs šajā gadījumā nav pierādījis, ka Komisijai tam bija jāpiešķir naudas soda samazinājums ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas.

176 Līdz ar to ceturtā pamata otrā daļa ir jānoraida daļēji kā nepamatota un daļēji kā neatbilstoša.

Par pirmo daļu, kas attiecas uz labas pārvaldības un samērīguma principa pārkāpumu, ņemot vērā faktu neapstrīdēšanu un prasītāja sadarbību

— Lietas dalībnieku argumenti

177 Prasītājs apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības un samērīguma principu. Šajā ziņā tas uzskata, ka, ņemot vērā, ka tas jau kopš izmeklēšanas sākuma atzina savu dalību pārkāpumā un neapstrīdēja faktus pēc tam, kad tam tika darīts zināms paziņojums par iebildumiem, tam bija jāsaņem naudas soda samazinājums ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas.

178 Pirmkārt, prasītājs uzskata, ka faktu neapstrīdēšana pamato naudas soda samazināšanu trīs iemeslu dēļ. Vispirms tā esot saistīta ar attiecīgā uzņēmuma atteikšanos no savām pamattiesībām pašam neatzīt savu vainu un apstrīdēt citu uzņēmumu, kas pieprasījuši iecietību, paziņojumus. Turklāt tā pārsniegusi juridisko pienākumu sadarboties ar Komisiju. Visbeidzot tā būtiski atvieglojusi Komisijas darbu.

179 Otrkārt, prasītājs vērš uzmanību uz to, ka judikatūrā ir atzīta faktu neapstrīdēšanas lietderība. No vienas puses, savā 2007. gada 12. septembra spriedumā lietā T-30/05 *Prym* un *Prym Consumer*/Komisija (Krājumā nav publicēts, 251. punkts) Pirmās instances tiesa [tagad — Vispārējā tiesa] esot uzskatījusi, ka naudas soda samazinājums par faktu neapstrīdēšanu un par sadarbību ir pamatots, ja attiecīgā uzņēmuma rīcība ir ļāvusi Komisijai vieglāk konstatēt pārkāpuma esamību. Tiesas sēdē tas šajā ziņā atsaucās arī uz šī sprieduma 65. punktā minēto spriedumu lietā *Hoechst*/Komisija (95.–97. punkts) un šī sprieduma 63. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija (221. punkts). No otras puses, nozīmība, kāda piemīt tam, ka uzņēmums atzīst faktus, netieši izrietot arī no šī sprieduma 100. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Tokai Carbon* u.c./Komisija (112., 418. un 457. punkts).

180 Treškārt, prasītājs norāda, ka faktu neapstrīdēšanas nozīmi Komisija ir atzinusi arī savā iepriekšējā lēmumu pieņemšanas praksē. No vienas puses, pārkāpuma atzīšanas būtiskais lietderīgums esot apstiprināts, pieņemot Komisijas paziņojumu par izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās, lai pieņemtu lēmumus saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 7. un 23. pantu (OV 2008, C 167, 1. lpp., 32. un 33. punkts; turpmāk tekstā — "paziņojums par izlīgumu"), kurā ir paredzēts par 10 % samazināt naudas sodu, ko uzņēmumam var noteikt, ja tas atzīst, ka ir bijis aizliegtas vienošanās dalībnieks. No otras puses, procedūra, kas izriet no paziņojuma par izlīgumu, esot turpinājums Komisijas lēmumu pieņemšanas praksei, saskaņā ar kuru atbilstoši Komisijas paziņojuma par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās par aizliegtām vienošanām (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "1996. gada paziņojums par

sadarbību") D punkta 2. apakšpunktam tiek piešķirts naudas soda apmēra samazinājums 10 % apmērā, ja uzņēmums "neapstrīd to faktu esamību, ar kuriem Komisija pamato savas apsūdzības". Turklāt tas, ka 2002. gada paziņojumā par sadarbību atšķirībā no 1996. gada paziņojuma par sadarbību nav ne paredzēts, ne noliegts, ka naudas soda samazinājums tiek piešķirts tad, ja uzņēmums neapstrīd faktus, nevarot ierobežot tādu vispārējo Kopienu tiesību principu kā samērīguma principa un labas pārvaldības principa piemērojamību.

181 Ceturtkārt, prasītājs norāda, ka saskaņā ar Vācijas, Francijas un Apvienotās Karalistes tiesību aktiem naudas soda samazinājumu var piešķirt uzņēmumam, kas būtībā vai nu neapstrīd faktu esamību, vai arī tos atzīst.

182 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

183 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, ka Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, tam nepiešķirot naudas soda samazinājumu ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas, ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 111. punktā minētās judikatūras, ka saskaņā ar labas pārvaldības principu kompetentajai administrācijai ir pienākums rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus atbilstošos lietas apstākļus.

184 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma preambulas 544. apsvēruma izriet, pirmkārt, ka Komisija uzskatīja, ka, "ņemot vērā visus attiecīgos faktus, neviens šai lietai raksturīgais ārkārtas apstāklis nevarēja pamatot samazinājuma piešķiršanu [prasītājam] par tā faktisko sadarbību ārpus 2002. gada paziņojuma par [sadarbību] piemērošanas jomas". Otrkārt, minētajā apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka "atšķirībā no [1996. gada] paziņojuma [par sadarbību] 2002. gada paziņojumā par sadarbību vairs nebija paredzēta naudas soda samazināšana par faktu [ne]apstrīdēšanu, un Komisija nekādā ziņā šajā lietā nebija ļāvusi domāt, ka tā varētu piešķirt samazinājumu "ārpus" [2002. gada] paziņojuma [par sadarbību]".

185 Tādējādi ir jākonstatē, ka prasītājs, kas nenorāda nevienu argumentu vai pierādījumu, kas liecinātu, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi pārbaudījusi tā nodrošināto sadarbību administratīvā procesa laikā, nav pierādījis, ka Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības principu.

186 Līdz ar to šis iebildums ir jānoraida kā nepamatots.

187 Otrkārt, attiecībā uz iebildumu, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, nepiešķirot prasītājam nekādu naudas soda samazinājumu par to, ka tas neapstrīdēja faktus un sadarbojās ar Komisiju administratīvā procesa laikā, vispirms ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 63. punktā minētās judikatūras, ka samērīguma princips nozīmē, ka Komisijai naudas sods ir jānosaka proporcionāli faktoriem, kas ir ņemti vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, un ka tai šajā ziņā šie faktori ir jāpiemēro saskaņotā un objektīvi pamatotā veidā.

188 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka prasītājs nav pierādījis, ka Komisija ir pārsniegusi savas pilnvaras izvērtēt faktorus, kas ir jāņem vērā naudas soda apmēra noteikšanā, izslēdzot, ka apstāklis, ka prasītājs nav apstrīdējis faktus, un sadarbība administratīvā procesa laikā tam dod tiesības uz naudas soda samazinājumu.

189 Pirmkārt, tiktāl, ciktāl prasītājs norāda, ka no Komisijas iepriekšējās lēmumu pieņemšanas prakses izriet, ka tā ir piešķīrusi naudas sodu samazinājumus uzņēmumiem, kas neapstrīdēja faktus un kas sadarbojās ar to, šis arguments ir jānoraida kā neatbilstošs. No vienas puses, kaut arī ir skaidrs, ka 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punkta 2) apakšpunktā, ko Komisija ir piemērojusi iepriekšējos lēmumos, kuros ir noteikts sods par aizliegtu vienošanos un uz kuriem atsaucas prasītājs, bija paredzēts piešķirt samazinājumu 10–50 % apmērā no naudas soda apmēra, ja pēc paziņojuma par iebildumiem saņemšanas uzņēmums "neapstrīd to faktu esamību, ar kuriem Komisija ir pamatojusi savas apsūdzības", ir jākonstatē, ka minētais paziņojums, kas tika aizstāts ar 2002. gada paziņojumu par sadarbību, nav piemērojams šīs lietas faktiskajiem apstākļiem. No otras puses, pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, un kā to norāda Komisija, 1996. gada paziņojumu par sadarbību aizstājot ar 2002. gada paziņojumu par sadarbību, kurā nav paredzēts naudas soda samazinājums par to vien, ka netiek apstrīdēti fakti, Komisija nepārprotami ir izslēgusi, ka naudas soda samazinājumu šajā ziņā varētu piešķirt atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību vai pamatnostādņu 29. punkta ceturtajam ievilkumam. Tikai tad, ja uzņēmums, kā tas ir norādīts šī sprieduma 131. punktā, sniedz vai nu pierādījumus, kuriem ir būtiska pievienotā vērtība minētā paziņojuma 21. punkta nozīmē, vai arī, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 170. punktā, informāciju, bez kuras Komisija savā galīgajā lēmumā nebūtu varējusi pilnībā vai daļēji noteikt sodu par attiecīgo pārkāpumu, Komisijai ir pienākums tam piešķirt naudas soda samazinājumu.

190 Otrkārt, kā nepamatots ir jānoraida prasītāja arguments, ka no šī sprieduma 179. punktā minētās judikatūras izriet, ka Komisijai ir pienākums piešķirt naudas

soda samazinājumu uzņēmumam, kas ir ļāvis vieglāk konstatēt pārkāpuma esamību, it īpaši ja minētais uzņēmums ir skaidri paziņojis, ka tas neapstrīd faktus. Šī judikatūra neatspēko šī sprieduma 175. punktā izklāstīto secinājumu, saskaņā ar kuru prasītājs šajā gadījumā nav pierādījis, ka, tam nesadarbojoties, Komisija nebūtu varējusi pilnībā vai daļēji konstatēt attiecīgo pārkāpumu. Prasītāja argumenti, saskaņā ar kuriem naudas soda samazinājums par faktu neapstrīdēšanu ir pamatots ar to, ka neapstrīdēšana pārsniedz juridisko pienākumu sadarboties ar Komisiju un ka tā būtiski ir atvieglojusi Komisijas darbu, arī ir jānoraida kā nepamatoti, jo, kā tas ir norādīts šī sprieduma 170. punktā, naudas soda samazinājuma piešķiršana ir atkarīga tikai no objektīvas lietderības, ko Komisijai rada uzņēmuma sadarbība.

191 Treškārt, prasītāja arguments, saskaņā ar kuru Komisija savā paziņojumā par izlīgumu ir skaidri atzinusi, ka uzņēmuma sadarbība ir jāatlīdzina, ir jānoraida kā neatbilstošs. Pirmkārt, kā Komisija to pamatoti norāda, prasītājam to neapstrīdot, minētais paziņojums, kas tika pieņemts gandrīz mēnesi pēc apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, nav piemērojams šīs lietas faktiskajiem apstākļiem. Otrkārt, katrā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar minētā paziņojuma 5. punktu Komisijai ir "plašas tiesības pēc saviem ieskatiem izvērtēt, kādos gadījumos būtu lietderīgi izpētīt [ieinteresētību] piedalīties izlīguma apspriešanā," un tikai tad, ja uzņēmumi, kas tajā piedalās, izpilda minētajā paziņojumā paredzētos nosacījumus, tiem tiek piešķirts naudas soda samazinājums 10 % apmērā. Tādējādi saskaņā ar minēto paziņojumu tikai Komisija, nevis uzņēmumi, ņemot vērā katras atsevišķas lietas apstākļus, var izlemt, vai šīs procedūras izmantošana ļauj atvieglot soda noteikšanu par attiecīgo pārkāpumu un šajā sakarā piešķirt naudas soda samazinājumu 10 % apmērā uzņēmumam, kas ir izpildījis minētos nosacījumus.

192 Ceturtkārt, prasītāja arguments, ka saskaņā ar vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu konkurences tiesībām faktu neapstrīdēšana sniedz tiesības uz naudas soda

samazinājumu, ir jānoraida kā neatbilstošs, jo minētās tiesību normas, kas nav saistošas Komisijai, nav atbilstošās tiesību normas, kuras jāņem vērā, lai pārbaudītu, vai Komisija nav pārkāpusi samērīguma principu, nepiešķirot prasītājam nekādu naudas soda samazinājumu par tā sadarbību.

193 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos secinājumus, prasītāja iebildums, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, ir jānoraida daļēji kā neatbilstošs un daļēji kā nepamatots un tādējādi pirmā daļa ir jānoraida kopumā.

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma, labas pārvaldības un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, kas izriet no tā, ka pret *Aragonesas* un prasītāju nepamatoti esot izrādīta līdzvērtīga attieksme

— Lietas dalībnieku argumenti

194 Prasītājs norāda, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir pārkāpusi samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un labas pārvaldības principus, jo pret uzņēmumu, kas atzīst pārkāpumu un kas sadarbojas ar Komisiju, ir jāizrāda attieksme, kura atšķiras no tās, kāda tiek izrādīta pret uzņēmumu, kas apstrīd minēto pārkāpumu.

195 Šajā ziņā prasītājs vērš uzmanību uz to, ka tāpat kā *Aragonesas* tas nesaņēma nekādu naudas soda samazinājumu, kaut gan *Aragonesas* apstrīdēja faktus, savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem norādot, ka tas nav piedalījies nolīgumos, kas attiecas uz

visu kopējo tirgu, Komisijas iesniegtie pierādījumi nebija pietiekami, lai pierādītu pārkāpuma esamību, jo tie tika sniegti pieteikumos, kurus iesnieguši pārējie uzņēmumi atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību, un neviens pierādījums nenorādīja, ka tas sistemātiski būtu sadarbojies ar pārējiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem.

— Vispārējās tiesas vērtējums

196 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumiem, saskaņā ar kuriem Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības un samērīguma principus, tam nepiešķirot nekādu naudas soda samazinājumu par tā sadarbību ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas, ir jākonstatē, ka šīs ceturtā pamata daļas ietvaros tas nenorāda nevienu argumentu, lai pamatotu savus iebildumus, un ka tie sakrīt ar tiem, ko tas ir norādījis šī paša pamata pirmās daļās ietvaros. Tādējādi tie ir jānoraida kā nepamatoti šī sprieduma 183.–193. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.

197 Otrkārt, attiecībā uz prasītāja iebildumu, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo tas esot atradies situācijā, kas atšķiras no tās, kādā bija *Aragonesas*, kurš administratīvā procesa laikā apstrīdēja faktus, ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 108. punktā minētās judikatūras, ka minētais princips prasa, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas nevar aplūkot vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma.

198 Šajā gadījumā, kaut arī ir skaidrs, ka *Aragonesas* administratīvā procesa laikā apstrīdēja faktus (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 341.–346. apsvērumu), bet prasītājs

tos neapstrīdēja un sadarbojās ar Komisiju (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 340. apsvērumu), tomēr šie abi uzņēmumi atrodas līdzīgās situācijās, jo neviens no tiem nav izpildījis 2002. gada paziņojumā par sadarbību un pamatnostādņu 29. punkta ceturtajā ievilkumā paredzētos nosacījumus, kas pamatotu naudas soda samazinājuma piešķiršanu šiem uzņēmumiem. Tādējādi Komisija pamatoti pret šiem abiem uzņēmumiem ir izrādījusi identisku attieksmi.

199 Tādējādi prasītāja iebildums, saskaņā ar kuru Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, kā arī ceturtā pamata trešā daļa un līdz ar to ceturtais pamats kopumā, ir jānoraida kā nepamatoti.

200 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, pirmā prasījumu daļa ir jānoraida kā nepamatota.

B — *Par prasījumiem, kas izvirzīti pakārtoti, lai panāktu, ka tiek grozīts naudas soda apmērs*

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

201 Prasījumu otrajā daļā, kā arī savos rakstveida dokumentos prasītājs lūdz, lai Vispārējā tiesa groza tam noteiktā naudas soda apmēru. Šajā saistībā tas īpaši vēlas, lai Vispārējā tiesa, pirmkārt, samazina naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi recidīva dēļ no 90 % uz 50 % un, otrkārt, tam piešķir naudas soda samazinājumu 30–50 % apmērā, ņemot vērā tā ciešo sadarbību administratīvā procesa laikā, un tāpēc, ka tas nav apstrīdējis faktus.

202 Komisija iebilst pret prasītāja lūgumiem.

2. *Vispārējās tiesas vērtējums*

203 Jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru attiecībā uz Savienības tiesas veikto kontroli pār Komisijas lēmumiem konkurences jomā papildus vienkāršai likumības pārbaudei, kas ļauj tikai noraidīt prasību par tiesību akta atcelšanu vai atcelt apstrīdēto aktu, neierobežotā kompetence, kas saskaņā ar EKL 229. pantu Vispārējai tiesai piešķirta ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu, ļauj tai grozīt apstrīdēto tiesību aktu, pat to neatceļot, ņemot vērā visus faktiskos apstākļus, lai, piemēram, grozītu naudas soda apmēru (skat. Tiesas 2009. gada 3. septembra spriedumu lietā C-534/07 P *Prym* un *Prym Consumer*/Komisija, Krājums, I-7415. lpp., 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

204 Pirmkārt, attiecībā uz lūgumu grozīt prasītājam recidīva dēļ noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājuma likmi 90 % apmērā, Vispārējā tiesa, īpaši ņemot vērā prasītāja būtisko tendenci neievērot konkurences noteikumus, uzskata, ka, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, minētā likme nav jāgroza.

205 Otrkārt, attiecībā uz lūgumu grozīt prasītājam noteiktā naudas soda apmēru tāpēc, ka tas nav apstrīdējis faktus un ir sadarbojies administratīvā procesa laikā, Vispārējā tiesa uzskata, ka, tā kā šī sadarbība nebija tāda, kas ļautu Komisijai pilnībā vai daļēji noteikt sodu par aizliegtu vienošanos, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tam nav jāpiešķir naudas soda samazinājums.

206 Tādējādi, nepastāvot citiem apstākļiem, kas šajā gadījumā varētu likt grozīt prasītājam noteiktā naudas soda apmēru, prasītāja prasījumu otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

207 Līdz ar to prasītāja prasība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

208 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež tam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus atbilstoši Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) ***Arkema France*** **atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2011. gada 17. maijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture ..... II - 2299

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 2308

Juridiskais pamatojums ..... II - 2310

A — Par prioritāri izvirzītajiem prasījumiem atcelt apstrīdēto lēmumu ..... II - 2310

1. Par pieņemamību ..... II - 2310

a) Par pirmo iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz prasītāja prasījumu pirmās daļas nepieņemamību ..... II - 2311

b) Par otro iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz prasītāja norādītā pirmā pamata nepieņemamību ..... II - 2312

2. Par lietas būtību ..... II - 2315

a) Par otro pamatu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā, kuras saistītas ar prasītājam noteiktā naudas soda pamatsummas palielināšanu recidīva dēļ ..... II - 2315

Par pirmo daļu, kas attiecas uz tiesību uz aizstāvību un samērīguma principa pārkāpumu, jo recidīva dēļ apstrīdētajā lēmumā ir ņemts vērā lēmums "Peroksiprodukti" ..... II - 2316

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2316

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2317

Par otro daļu, kas attiecas uz non bis in idem un samērīguma principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka Komisija recidīva dēļ četros citos lēmumos, kuros prasītājam tika noteikts sods, jau bija ņēmusi vērā lēmumu "Peroksiprodukti", lēmumu "Polipropilēns" un lēmumu "PVC" ..... II - 2323

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2323

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2325

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un labas pārvaldības principa pārkāpumu, ņemot vērā prasītājam noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājumu 90 % apmērā recidīva dēļ ..... II - 2328

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2328

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2329

b) Par trešo pamatu, kas attiecas uz naudas soda samazinājuma nepiešķiršanu prasītājam atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību ..... II - 2336

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2336

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2340

c) Par ceturto pamatu, kas attiecas uz to, ka prasītājam netika piešķirts naudas soda samazinājums ārpus 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas ..... II - 2352

Par otro daļu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā un faktos, ko Komisija ir pieļāvusi, uzskatot, ka prasītāja sniegtā sadarbība nepamatoja naudas soda samazināšanu atbilstoši pamatnostādnēs paredzētajiem atbildību mīkstinošajiem apstākļiem ..... II - 2353

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2353

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2354

Par pirmo daļu, kas attiecas uz labas pārvaldības un samērīguma principa pārkāpumu, ņemot vērā faktu neapstrīdēšanu un prasītāja sadarbību ..... II - 2357

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2357

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2359

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma, labas pārvaldības un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, kas izriet no tā, ka pret Aragonesas un prasītāju nepamatoti esot izrādīta līdzvērtīga attieksme ..... II - 2363

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2363

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2364

B — Par prasījumiem, kas izvirzīti pakārtoti, lai panāktu, ka tiek grozīts naudas soda apmērs ..... II - 2365

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2365

2. Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2366

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 2367